

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

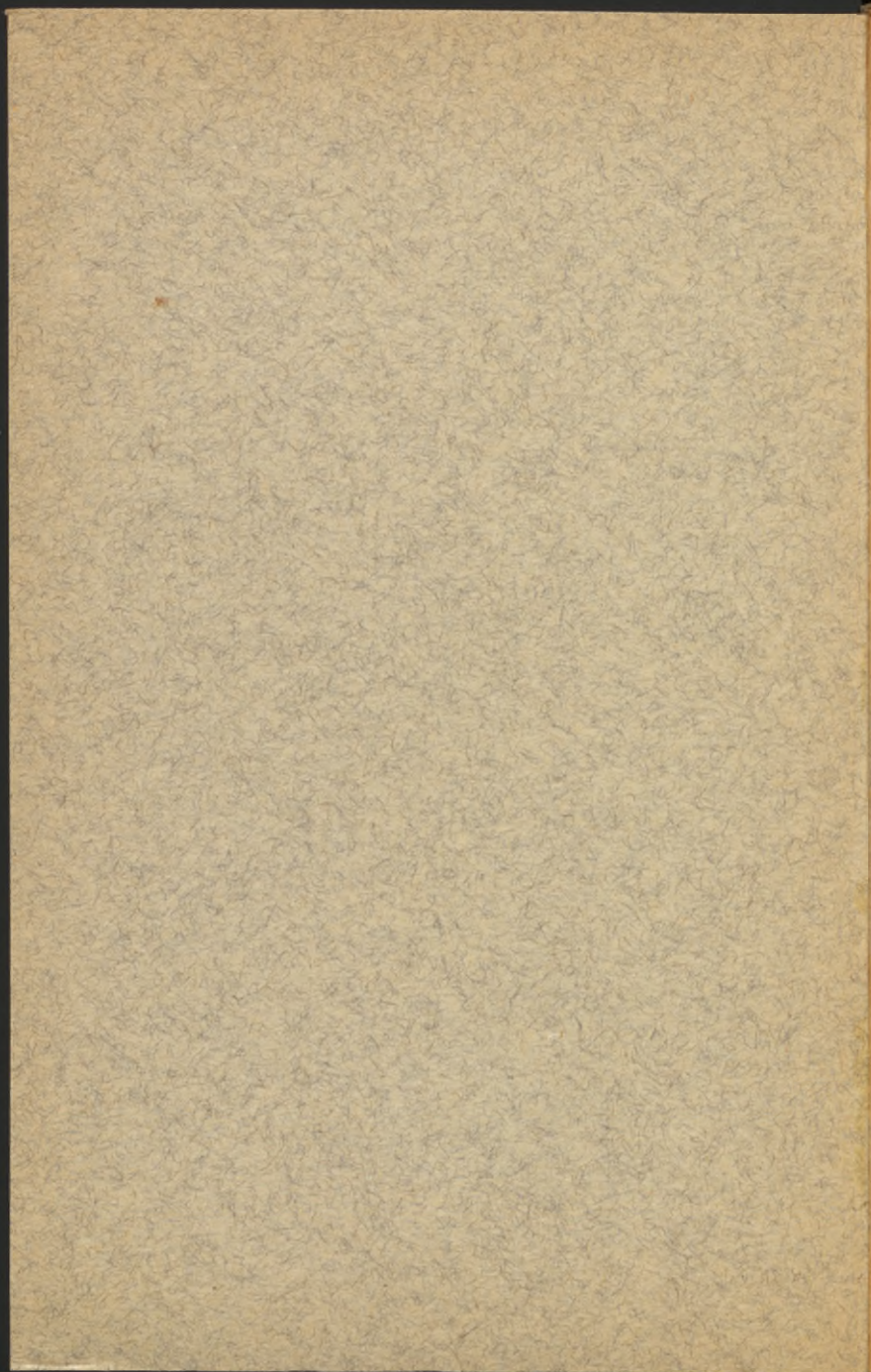
(2R) LIT.
SV.

Aug. J. O

J farans stund.

1890

(B.) Lill.
Sv.

I FARANS STUND.

BERÄTTESE

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM
KARL GUSTAFSSON.

STOCKHOLM,
JOHN BJÖRKMANS BOKTRYCKERI
1890.

På högsta krönet af Stora Otterhällan i Göteborg låg år 1788 en liten skröplig stuga, tillhörig den gamla soldatenkan Brita Kron. Men, ensam bebodde hon den icke. Sontdottren Agda var hennes enda sällskap och den vackra flickan gjorde allt för att göra den gamla farmodrens sista dagar så lugna och drägliga som möjligt. Agda hade också namn om sig att vara den vackraste flicka i hela staden och hon gjorde äfven skäl för detta omdöme.

Men, oaktadt hennes ömhet och omvårdnad om den gamla farmodren var denna läkväl ej riktigt belåten med henne och orsaken dertill var den kärlek, som den unga flickan hyste till den unge smeden Granmar. Men Granmar var ej någon vanlig smed. Hans yrke var tillverkningen af vapen och i denna branch hade han anseende för att vara den skickligaste i staden. Han bodde ej långt ifrån den starka skansen Göta Lejon, den fordna fästningen Gullberg, som i Sveriges historia spelat en ej så liten roll.

En dag kom gumman Brita inrusande i Granmars smedja och började genast öfverfalla den unge smeden med ötidigheter. Granmar svarade ej till en början, men då Britas oförsynthet gick för långt, yttrade han några skarpa ord, tog Brita i armen och förde henne varligt ut genom dörren. Men, så långt Granmar kunde höra det, fortfor den ilska kvinnan att utösa sin vrede. Och då hon kom hem, hvad fick ej den stackars Agda uppbära. Det hjälpte ej, att hon både grät och bönföll,

Brita fortfor ändock att träta så mycket hon orkade, ända till dess den envisa torrhostan tvang henne att sluta, för tillfället åtminstone.

En dag sprängde en i svett badande ryttare in i staden och snart spred sig den underrättelsen, att danskarne voro i antågande. Från alla håll och kanter strömmade menigheten tillsammans och den lifligaste oro lästes i allas ögon. Huru samtalet emellan de skilda grupperna skulle gestalta sig, kan man väl förstå. Det var också verklig fara på färde, ty staden var helt och hållet försvarslös. Ingen besättning fanns och ingen af innevånarne hade sig bekant om någon dylik skulle komma. Och kungen, han var ju i Finland och låg i brinnande fejd med ryssarne. Huru då finna utväg till räddning?

Just under det denna fråga som bäst afhandlades, sprang en liflig yngling upp på en af de närbelägna hörnstenarna och med stark och välljudande röst yttrade han:

»Icke skola vi fälla modet! Den fege är värd sin undergång. Låtom oss gripa till vapen och gå man ur huse! Min smedja är full med vapen och så långt det räcker vill jag dela ut dem.»

Det var Granmar, som uttalade dessa manliga ord och de mottogos genast med jubel.

»Hurra för Granmar!» skreks det från alla håll och en af stadens mest betrodda män, sidenväfvaren Gorm, gick fram till honom, fattade hans hand och utbrast så högt, att nästan alla kunde höra det:

»Tack skall du ha för rådet, pojke! Öfverleva vi denna farligheten, så kan du vara försäkrad om, att vi alla skola hjertligt tacka dig, och — —.»

Ryttaren, som framfört budskapet och som af trötthet nästan sjunkit till marken, hade nu hemtat sig så mycket, att han kunde intaga Granmars plats på hörnstenen.

»Kungen är på väg hit», afbröt han sidenväfvaren. »I

går slog han läger vid Lerje. Han har med sig en stor del af den svenska allmogen och — —»

Ett bedöfvande jubelskri afbröt ryttarens ord.

I mängden befunno sig också Brita Kron och Agda. Den först nämnda blef nära nog grå i synen af förargelse då Granmar uppträdde, men detta var ej förhållandet med Agda. Den unga flickans ögon fingo ett gladare uttryck och kinderna en högre färg. Hennes bröst vidgades och hon kunde ej återhålla detta utrop:

»Nu blifver min kärlek till dig ännu starkare och — —.»

»Tig, flicka», utbrast Brita. »Jag vill ej mera höra talas om den der saken!»

Den unga flickan svarade ingenting, men, så fort hon märkte att hon kunde komma undan, skyndade hon att uppsöka Granmar. Hon behöfde endast följa med folkströmmen och inom kort stod hon vid den unge vapensmedens bostad.

Länge sökte Brita efter den försvunna sondottren, men då hon icke fann henne, skyndade hon hem. Nog anade hon att Agda begifvit sig till Granmar, men hon vågade ej att följa henne dit, ty hon visste mer än väl, att hon var allmänt afskydd just för sitt förhållande emot sondottren. Och hvad skulle icke en uppretad folkmassa under för handen varande omständigheter kunna företaga sig. Men, för sig sjelf lofvade hon, att Agda nog i sinom tid skulle få uppskåra hvad hon utsått.

2.

Det af Göran Magnus Sprengtporten, öfverste Hästesko, samt finske majorerne, Johan Anders Jägerhorn och Karl Henrik Klick, anstiftade Anjalaförbundet, som hade till syfte

att skilja Finland från Sverige och göra det till ett särskildt rike under ryskt beskydd, hade satt Gustaf III i en ganska brydsam belägenhet. Han kunde ej en enda dag vara säker för sitt lif och sin frihet. Vid sådana tillfällen behöfvas i sanning mod och själsnärvaro och konung Gustaf saknade ej någon af dessa egenskaper. Lugn i faran, förlorade han likväl ej det förbindliga sätt, som var honom eget, och det var just detta lugn, som räddade honom. Förbundsskrifvelsen uppsattes af Klick vid Likala den 9 Augusti 1788.

Men ändock var konungen till en viss grad villrådig. Han var nemligen ej riktigt ense med sig sjelf om hvad han skulle göra i fråga om de upproriske officerarne. Men, en dag inlopp den underrättelsen, att Danmark den 21 Augusti sist nämnda år förklarar Sverige krig. Det säges, att konungen, vid mottagandet af detta budskap, skulle utropat:

»Jag är räddad!»

Straxt derefter skyndade han öfver till Sverige. Der hade emellertid den finska härens uppförande väckt en verklig storm af ovilja och häftig förbittring mot adeln, som folket trodde hafva inspirerat och understött arméén i dess uppror. Denna förbittring tog sig mångenstädes form af ganska allvarliga uppträden och det var ej långt ifrån, att det allmänna lugnet blifvit på ett betänkligt sätt stördt.

Redan innan Gustaf III åter landsteg på svensk jord hade han klart för sig hvad han skulle göra. Hans fasta beslut var att vädja till det svenska folket. I denna afsigt begaf han sig genast ut på resor kring hela landet. Med sin kända vältalighet afhandlade han den brännande frågan med folket och, liksom Gustaf Vasa, talade han till detsamma från kyrkvallarne. Och han talade ej förgäfvess. Nästan öfverallt vunno hans ord genklang och skaror af frivillige väpnade sig mot den hatade fienden. Och i spetsen för dem tågade konungen utan dröjsmål till det hotade Göteborgs försvar.

Danske befälhafvaren, prinsen af Hessen, hade emellertid

från Norge inbrutit i Sverige i spetsen för en till omkring tio tusen man uppgående armé. Han ställde genast sitt tåg mot Göteborg, hvilken stad han hoppades att med lätthet kunna taga, alldenstund den, enligt hans förmenande, var utan allt försvar.

I det tillfälliga nattlägret vid Lerje invid södra grenen af Göta elf fejjades vapnen och stärkte sig manskap och befäl med mat och dryck, som i rikligt mått dñtfördes från den kringliggande trakten. Här tanns representanter för Sveriges nästan alla landskap och de olika landsmålen påminde nära nog om den babyloniska förbistringen. En storarad anblick var det också att se de nästan otaliga eldar, som lyste mellan träden och kastade sitt fladdrande sken öfver det mörka vattnet. Höstqvällen var fullkomligt lugn.

I konungens tält hade flere af de högre officerarne församlat sig. Samtalet rörde sig naturligtvis förnämligast omkring dagens händelser, bud afgingo och kommo och det var ett lif och en rörelse, som på den opartiske åskådaren måste verka på ett högst underbart sätt.

»Manskapet är väl färdigt att när som helst börja marschen?» sporde slutligen konungen, under det han lät sina blickar öfverfara de församlade.

»Ja, eders majestät», svarade en af de äldste officerarne, »hvilken timme som helst kan uppbrott ske.»

Talaren hade nätt och jemt hunnit sluta, när ett buller utanför tältet afbröt fortsättningen af samtalet.

»Jag måste in till konungen», hördes en stark röst och derpå svarade en annan:

»Jag har sträng befallning, att ej släppa in någon utan konungens särskilda tillåtelse.»

»Men jag kommer direkt från Göteborg, och — —.»

I detsamma öppnades tältdörren af konungen sjelf.

»Stig in med din rapport», yttrade han.

Ryttaren var densamme, som till göteborgarne framfört underrättelsen om konungens ankomst. Då han nu inför de församlade omtalade ställningen i staden och Granmars erbjudande att till försvaret aflemna alla de vapen han egde lyste konungens ögon af glädje.

»Tog du reda på hvar den unge vapensmeden har sin bostad?» sporde han genast.

»Ja i närheten af skansen Göta Lejon.»

»Godt! Du kan gå.» Och när ryttaren försvunnit, fortfor konungen: »Denna underrättelse var en af de mest angenäma, jag kunde få. Glömmen ej bort, att påminna mig om den unge vapensmeden så snart vi komma till Göteborg.»

Knappt hade morgondagen börjat gry, förrän den svenska hären var i ordning till afmarsch. Och att det var med gladt mod som den anträdde denna marsch, det bevisades ej blott af de förnöjsamma minerna, utan äfven af de glada samspråk, som under den korta vägen egde rum. Och i sammanfattning kunde man tyda dem så:

»O, hvad fienden skall få mycket stryk!»

Gustaf III:s och hans truppers ankomst till Göteborg hel-sades naturligtvis med den mest oförställda glädje af befolkningen. Ett par timmar derefter började på allvar vidtagandet af ett så kraftigt försvar som den knappa tiden kunde tillåta.

Sedan konungen väl tagit sitt högqvarter och ordnat de första angelägenheterna, sände han en af sine adjutanter att uppsöka och föra med sig den unge vapensmeden Granmar.

»Han är ej hemma för tillfället», svarade en af gesällerne.

»Hvar kan jag då träffa honom?»

»Jo, troligtvis hos soldatenkan Brita på Stora Otterhällan.»

3.

Då Agda mot aftonen hemkom, fann hon dörren låst. Förgäfvles bultade hon på densamma och knackade derefter på det lilla gafvelfönstret. Ingen öppnade.

»Skulle farmor vara utgången», tänkte hon och gick några hvarf omkring stugan. »Att hon är vred på mig det vet jag nog.»

Och mer än en timme fick den unga flickan, lik en enstöring, vanka omkring sitt hem. Underliga tankar korsade hvarandra i hennes hjerna, och detta var ju ej alls besynnerligt. Hvad hade hon brutit, att hon skulle blifva så behandlad? Var hennes kärlek till Granmar ett brott? Detta kunde hon aldrig tro.

»Gode Gud», bad hon för sig sjelf, under det hon sammanknäppte sina händer öfver bröstet. »låt ej farmor få sin vilja fram och beskydda Granmar för all ondska, som möjligtvis kan beredas honom. Hvarför kunna ej vi blifva lyckliga som andra?»

»Öfverväldigad af sinnesrörelse sjönk den unga flickan ned på en af stenhällarne bredvid stugan, gömde ansigtet i händerne och snyftade högt. Hon hade ej sutit der många minuter, förrän snabba steg väckte henne. Då hon såg upp stod Gorm sidenväfvare framför henne.

»Hvarför gråter du, min flicka?» sporde sidenväfvaren medlidsamt.

»Derför att farmor är så elak.»

»Såå! Ah, jag anar orsaken. Det är väl för Granmars skull?»

»Ja.»

»Hör på, min flicka», yttrade Gorm sidenväfvare efter en stunds betänkande, »var du lugn, jag skall nog ställa saken

till rätta. Du behöfver ej sörja mera och ej heller behöfver du förlora Granmar, så framt ej döden träffar honom i de strider, som — —?

»Strider!» afbröt Agda och flög upp. »Strider?»

»Ja, tror du väl att Granmar, den käcke pojken, skall underlåta att följa oss i kampen mot våra fiender! Nej! Då han nu utdelat hela sitt vapenförråd, skulle han svika både sig sjelf och fäderneslandet om han ej deltog i striden. Jag känner Granmar och vet att han icke gör detta.»

»Men om han faller i striden?» inföll Agda sorgset.

»Svårt för dig, mitt barn, men du har ändock den trösten, att han stupat för räddningen af sin födelsestad.»

Vid dessa ord från Gorms mun brast Agda änyo ut i en gråt, som var ännu mera våldsamt än den förra.

»Trösta dig, flicka», sade Gorm och lade sin hand smekande på Agdas hufvud.» Jag vet nog att sorgen är svår i ungdomen, men om du tar Gud i hågen och förtröstar på honom, så kan du vara säker på, ätt allt skall gå bra och — —.»

»Men, farmor», afbröt den unga flickan, ännu snyftande, »jag är så rädd för henne.»

»Rädd», eftersade Gorm med ett yttryck af stor förvåning. »Rädd! Hvarför behöfver du vara rädd?»

»Farmor har hotat att heldre döda mig, än att jag skulle blifva Granmars hustru.»

»Jaså, är det på det sättet?» utbrast Gorm. »Nå då vet jag ett godt råd.»

Agda såg förtröstansfullt på den gamle, under det hon sade:

»Säg mig det, fader Gorm.»

»Lätt sagdt mitt barn. Du följer med mig, det är hela saken.»

»O, fader Gorm, hvad ni gör mig glad!» utropade den unga flickan och sprang upp. »Får jag följa med er hem?»

»Jag har ju sagdt det, mitt barn. Följ mig!»

När Gorm och Agda aflägsnade sig observerade de icke att Brita Kron stod vid det lilla gafvelfönstret. Hennes uppsyn var mörk och hotande och den monolog, hon höll, hade denna lydelse:

»Vänta du, slyna! Jag ser nog att du följer Gorm och anar, att han ämnar blifva din beskyddare, men ännu har ej Brita Kron gifvit tappt. Så länge jag lefver, skall du ej få Granmar till man.»

Med något gladare sinne än förut följde den unga flickan Gorm sidenväfvare och då hon trädde inom hans dörrar kände hon sig mera belåten, än hon gjort på länge. Hennes tankar togo också detta uttryck:

»Må farmor komma när hon vill! Jag skall nog försvara mig.»

Efter mycket sökande träffade ändteligen adjutanten på Brita Krons stuga. Då han efter ett ihärdigt bultande ändteligen blef insläppt, utropade Brita, under det hon förvånad slog händerne tillsammans:

»Åh, hvad är det för ett besök som jag får!»

»Är du Brita Kron?»

»Ja.»

»Känner du en vapensmed, som heter Granmar?»

Brita Krons ansigte, som förut varit ljusst och glädt, fick nu ett mörkt uttryck. Efter en stunds betänkande svarade hon:

»Ja, nog känner jag honom, men — —.»

»Jag vill veta hans bostad», afbröt adjutanten strängt.

»Hvarför?» svarade Brita Kron trotsigt.

»Hvarför», eftersade adjutanten. »Jo, det kan du nog få veta. Det är på konungens befallning.»

»Konungens», upprepade soldatenkan, under det öfverraskningen på det tydligaste stod att läsa i hennes ansigte. »Hvad vill konungen honom?»

»Du är nyfiken, gumma», utbrast adjutanten», men jag kan sannerligen ej stilla din nyfikenhet. Det är allt bäst att du sjelf spørjer konungen derom. Säg mig nu genast hvar Granmar bor.»

»Nej», var Britas trotsiga svar.

»Nå, följ mig då.»

»Jag?»

»Ja, just du och det genast.»

»Hvart skall jag följa er?» sporde Brita med betydligt sjunket mod.

»Det får du väl se.»

»Jag följer er ej godvilligt.»

Brita hann knappast uttala sista ordet i meningen, förrän adjutanten öppnade dörren och vinkade utåt. Två knektar stodo inom några ögonblick i dörröppningen.

»Tag henne mellan er», kommenderade officeren med kort, men bestämd röst.

Nu sjönk plötsligt den trotsiga Britas mod.

»Herre», yttrade hon och nu hade rösten betydligt förändrats, »hvad har jag gjort, att så blifva behandlad?»

»Du har motsatt dig konungens vilja.»

Brita, som nu märkte, att allt mostånd skulle vara fåfängt, uppgaf Granmars bostad och sedan hon af adjutanten fått en allvarlig tillrättavisning för sitt trotsiga uppträdande, aflägsnade han sig.

»Hvad kan konungen vilja Granmar», mumlade Brita för sig sjelf, då adjutanten och knektarne försvunnit. »Sannerligen jag blir klok derpå.»

4.

Straxt innanför befästningarne åt Göta elf och nedanför Lilla Otterhällan bodde den barske gubben Stehn, allmänt känd i staden under namn af Stehn-Jan. Det var en ända till ytterlighet tvär gubbe, som högst sällan gaf sig i samspråk med någon menniska, annat än då han nödvändigtvis behöfde yttra sig. Men då var det Stehn-Jan, som, bildligt taladt, »slog hufvudet på spiken.»

Och denna ordkarghet, hvarifrån kunde den härleda sig? Hade gubben alla dagar varit så dyster och sluten? Ack, nej! I sin ungdom var han den mest uppslupne pojke i staden och alla flickors förklarade gunstling. Hans håg stod till krigarlifvet, och då Hattpartiet år 1741 började kriget mot Ryssland, var han ej sen att taga värfning. Med gladt mod tågade han åstad, välsignad af den gamle modren. Och då han kom tillbaka, hur förändrad var han ej! Hvarje spår af glädje var försvunnet ur det ungdomliga anletet. Dyster och nedstämd vandrade han timtals längs elfven och ofta kunde mötande höra honom mumla för sig sjelf:

»Hvilket nedrigt bedrägeri, att ej få slåss mot ryssen och klå honom!» Och då någon af hans vänner sporde honom hvad han menade dermed, svarade han, under det harmens rodnad brann på hans kinder. »Jo, ni kan tänka er, att vi ryckte mot Villmanstrand under anförande af generalmajor Wrangel. Allt manskap brann af begär att mäta sig med fienden och alla hade den fasta föresatsen, att ej svika när det gällde på allvar. Men, just i afgörandets stund blef vårt hopp besviket och just de, på hvilka vi trodde oss kunna lita, sveko oss. Det var afdelningens officerare, som glömde sin svenska ära ända derhän, att de ryggade tillbaka när de som bäst skulle kunna göra det svenska namnet all heder. De voro fega, så

mycket kan jag säga och det så att hela världen hör det. Uslingar voro de», slutade alltid gubben Stehn-Jan och knöt i vredesmod de magra men senfulla händerne.

Och ett ömkligare krig än det, som genom Hattpartiets tillskyndan kom till stånd det sist nämnda året, har Sverige aldrig fört. En lycka i olyckan var, att ryssarne, oakadt segern vid Villmanstrand, voro för svage, att gå anfallsvis tillväga. I motsatt fall torde svenskarnes nederlag blifvit ännu mera kännbart och förlusten af hela Finland en osviktig följd deraf.

»Bomber och granater», plögade ibland gubben Stehn utbrista, då han riktigt kom i tagen, »hade jag varit i de makt-egandes ställe, skulle ingen enda af de äreförgätne officerarne sluppit undan med lifvet. Nu var det endast Levenhaupt och Buddenbrock, som undgingo dödsstraffet såsom försoningsoffer för de öfrige. Anfäkta och regera!»

Denna klagovisa framsade gubben Stehn-Jan flera gånger om dagen och snart fanns det i staden ej många, som ej kände till densamma. Flere skrattade åt honom, men de fleste tyckte ändock, att gubben hade rätt. Ganska ofta föreföllo rätt allvarsamma meningsutbyten stadsboarne emellan och stundom, gick det så allvarsamt till väga, att ordningsmakten var tvungen att träda emellan.

Aftonen af den dag, under hvars lopp den förut nämnde adjutanten var på besök hos Brita Kron, bultade det ganska hårdt på Stehn-Jans dörr. Den gamla knekten hade nyss lagt sig, men rusade, det oakadt, upp och skrek med sin väldiga stämma:

»Hvem der? Kan jag inte få vara i fred i natt?»

»Jag vill tala med eder, fader Jan», yttrade en ungdomlig, men ändock manlig stämma.

»Är det du, Granmar?»

»Ja.»

Några minuter derefter öppnades dörren och den unge vapensmeden ombads att träda in.

»Du måste hafva något särdeles viktigt ärende, eftersom du kommer så här sent», utbrast den gamla knekten.

»Jo det kan ni allt sätta er på, fader Jan», svarade den unge smeden. »Nu kan ni få ert lystmäte att slåss tillfredställt och — —.»

»Hvad säger du, pojke», afbröt gubben Stehn, nästan skrikande. »Mot hvem ska' vi då slåss?»

»Mot juten.»

»Drifver du inte gäck med mig?»

»Nej.»

»Nä, Gud vare lof för det», inföll den gamle knekten och knäppte händerne i kors öfver bröstet. »Jag är genast färdig. Hvert skola vi gå?»

»Till vallarne!»

»Fort då. Här ser du mitt muskedunder. Väl är det gammalt, men ännu kan det gifva eld, det lofvar jag dig och den här», slutade gubben, i det han sträckte ut sin ännu i ålderdomen senfulla arm, »den är ännu nog stark att gifva juten en minnesbeta för ganska lång tid.»

»Ja, jag ser det, fader Stehn, och att få med sig en så bepröfvad krigare som ni är, fader Stehn, det skulle allt kunna elda de andre pojkarne, det vet jag. Men» fortfor han tveksamt, »jag har en annan sak att fråga er om, fader Stehn, och jag vill gerna framföra den frågan, om jag kan vara säker på att ni ej blir ond på mig därför.»

»Säg du rent ut hvad du har på hjertat. Kan jag hjälpa dig, så skall jag.»

Granmar betänkte sig några minuter. Derpå sade han:

»Ni vet, fader Stehn, att jag och Agda på Stora Otterhällan älska hvarandra och att — —.»

»Ja det känner ju hvarenda menniska i staden till», afbröt gubben Stehn. »Och likaså veta alla att sqvallerkaringen Brita, Agdas farmor, vill hindra edert giftermål. Jag förstår nog, att

du vill bedja mig om hjälp, och så mycket jag kan, skall jag också understödja dig, det kan du vara säker på.»

»Tack, tack, fader Stehn», utbrast Granmar. »Kan jag sedan, när faran är öfver, göra eder någon tjenst, så vill jag det så innerligt gerna.»

»Jag vet det, pojke», svarade Stehn-Jan. Låtom oss genast gå till vårt arbete. Det torde allt dröja ännu en tid innan vi komma på det klara med hvad vi hafva för händer och du nog vet, att både Brita och Pelle Snåhlén äro ytterst envisa.»

»Pelle Snåhlén», inföll Granmar förbluffad. »Hvad menar ni, fader Stehn?»

»Vet du inte om, att den snåle gubbvargen friar till Agda?»

»Nej.»

»Det tycker jag, att flickan sjelf borde talat om», inföll Stehn. »Kom nu, så gå vi till Pelle och tvinga den fege och snikne gubben att bära vapen. Jag riktigt fröjdas öfver att få se den uppsyn, han gör, då jag sätter mitt andra muskedunder i hans händer. Ser du, jag har äfven ett annat», fortfor Stehn och tog fram ur en af vrårna ett halfrostadt gevär, på hvilket han spände hanen och synade det noga.

»Det ger ännu eld, så mycket ser jag», utbrast Stehn. »Och nog skall jag, om jag får råda, ställa Pelle Snåhlén i den vidaste breschen. Och jag tror», fortfor han med en viss skadeglädje, »att det ej skall finnas mången göteborgare, som icke önskar den eländiga gnidaren minst ett dussin kulor i pannan.»

Det dröjde ej många minuter, förrän gubben Stehn-Jan och Granmar, fullt rustade, voro på väg till Snåhléns bostad, belägen i utkanten af den stadsdel, som ännu kallas Stampen, och som utgör den sydvestligaste delen af staden Göteborg.

5.

Det fanns i hela Göteborg ej någon så afskydd mansperson som Pelle Snåhlén. Girig ända till ytterlighet och likaledes snuskig, så att det stank långa vägar om honom, kunde han ej visa sig ute på gatorna med mindre än att vara förföljd af en massa pojkar och vid elfven arbetande personer. Rik var Pelle Snåhlén, det visste alla och därför hatades han i följd af sin gränslösa snålhet. Och när det sedan blef känt, att han var en ifrig friare till Agda, kom det allmänna löjet riktigt löst.

Den dag, under hvars lopp Pelle Snåhlén framförde sitt frieri till den vackra Agda, var just dagen före den i förra kapitlet skildrade sammankomsten mellan Stehn-Jahn och Grammar. Och många timmar dröjde det ej, förrän innebyggarne på Stora Otterhällan visste om, att den fattiga Agda gifvit den rike Pelle Snåhlén korgen. Dervid hade sålunda tillgått:

Tidigt på morgonen väcktes Brita Kron af en häftig bultning på dörren. Hon klädde hastigt på sig och öppnade.

»Är Agda hemma?» sporde Pelle Snåhlén morskt.

»Ja nog är hon det», svarade mor Brita och neg djupt, »men hon är inte uppstigen ännu.»

»Då väntar jag, för jag vill gerna tala med henne.»

Agda som nogsammt visste hvad det var frågan om, gjorde sig ej så brådtom. Hon tvärtom klädde sig så långsamt som möjligt, endast för att reta den snåle gubben och då hon lyssnade vid fönstret, kunde hon tydligt höra honom småsvärjande promenera der utanför. Slutligen blef hon dock färdig och gick sjelf att öppna åt gubben Snåhlén.

»Så bra, att jag träffade dig», gnällde den snåle gubben. »Jag vill tala med dig.»

»Stig in, herr Snåhlén», uppmanade gumman Brita, djupt nigande. »Stig in under mitt låga tak. Jag undrar just hvad som kan vara orsaken till herr Snåhléns tidiga besök.»

»Ett angeläget ärende», grymtade Pelle Snåhlén under det han med gravitetiska steg klef öfver tröskeln. »Men, jag skulle helst önska, att ensam få tala med jungfru Agda.»

»Med mig!» utropade den unga flickan förvånad. »Hvad vill ni mig?»

»Jag vill tala med dig», utbrast Pelle Snåhlén myndigt. »Du har ju hört hvad jag sagt.»

»Säg det lika gerna i mors närvaro», yttrade Agda med fast ton.

»Du skall lyda mig», inföll nu mor Brita med ännu större myndighet än Pelle Snåhlén. »Hör du hvad jag säger!»

»Jag går inte i enrum med Pelle Snåhlén», inföll den unga flickan med bestämd röst.

»Gör du inte?»

»Nej.»

»Nå, då vet jag ett sätt att tvinga dig.»

»Det kan ni ej, farmor.»

Den ilskena mor Brita fattade Agda i armen och skulle utan tvifvel våldfört sig på henne, om ej gubben Snåhlén trädte emellan.

»Jag vill inte, att mor Brita på något sätt våldför sig på flickan», yttrade han. »Hvad jag ej kan vinna i dag, det hoppas jag vinna en annan dag och — —.»

»Lyckas inte», afbröt Agda. »Jag har gifvit Granmar min tro, och den sviker jag aldrig.»

En färgskiftning flög öfver Pelle Snåhléns ansigte, då han förnam detta svar från den unga flickans läppar. Ilskan hade just brutit ut och han hade redan en mustig ed på läpparna, när detta rop hördes utifrån:

»Kungen är här!»

»Gud vare lof», tänkte Agda för sig sjelf. »Nu slipper jag åtminstone för en tid den der efterhågsne narren.»

Väldiga människoskaror rusade förbi Brita Krons bostad och enstämigt ljud ropet:

»Kungen kommer! Kungen kommer!»

Den marsch, som konung Gustaf företog sig, var ej utan sina faror, ty danskarnes utskickade lurade öfver allt. I spetsen för Skaraborgs infanteri, bohusländske dragonerne, Nerikes och Vermlands regementen, anlände han en af de första dagarne i oktober månad till Göteborg. Något sednare tillstötte två tyska regementen, jemtlandingarne, samt en del af lifgardet, med flere andra trupper.

De menniskomassor, som voro honom till mötes, tilljubade honom på det mest enthusiastiska sätt sitt välkommen. Gustaf III hade nätt och jemt hunnit innanför stadsporten, förän stadens postkommisarie framträdde till honom och öfverlemnade ett papper. Konung Gustaf kastade en hastig blick derpå och utropade derefter:

»Redan öfver gränsen!»

Den lilla biljetten var från postmästaren i Strömstad och innehöll den första underrättelsen om, att danska armén öfverskridit gränsen.

En allmän rörelse uppstod bland de församlade officerarne när konungen uttalade de ofvan anförda orden och i mångas anleten kunde man läsa en tydlig förskräckelse. Denna härledde sig dock icke af rädsla. Orsaken till det nedslående intrycket var, att stadens försvarsverk voro i det aldra uslaste skick och vallarne så godt som blottade på krigsdugliga kanoner. I följd häraf hade också en ganska stor del af stadens innevånare begifvit sig ut till landsbygden, synnerligast åt Borås, hvilken stad genom de pass, som ledde dit, ansågs temligen säker för öfverfall.

Bland dem, som skyndat att möta konungen, befunno sig äfven Pelle Snåhlén och Brita Kron. Under det lifligaste samtal fattade de posto så nära majestätet som möjligt. Äfven Granmar och Agda hade mött hvarandra, och att de skulle draga sig så långt som möjligt från de båda först nämnda, var naturligt.

»Jag har ett förslag att göra dig, käraste Agda», hviska-

de den unge smeden under det han ömt tryckte den unga flickans hand.

»Och hvad skulle det vara?»

»Du vet att moster Annika i Backa gerna vill hysa dig under den här oroliga tiden. Hvad säger du om, att — —.»

»Kungen kommer! Det är bestämdt han som rider der!»
hördes i detsamma från folkmassan. »Lefve Gustaf III!»

Och från hela den öfverskådliga folkmassan hördes samtidigt ett enstämmigt jubel, som efterhand forplantade sig längs elfven och genom gatorna. Och under detta jubel intågade Gustaf III i spetsen för sine trupper i Göteborg.

Men, just som Granmar ämnade föra den älskade öfver elfven, motades han af gumman Brita och Pelle Snåhlén.

»Du qvinnoröfvare», skrek den först nämnda och gjorde min af att rusa på den unge smeden, »det var väl att jag träffade dig för att — —.»

»Jag vill följa Granmar», afbröt Agda hastigt.

»Ne-ej, du», inföll Brita Kron, »ännu råder jag öfver dig, det kan du vara säker på.»

Pelle Snåhlén blandade sig nu i samtalet och den slutliga följdén deraf blef, att den unga flickan måste följa farmodren. Skadeglädjen stod tydligen att läsa i Pelle Snåhléns ansigte då han yttrade sitt:

»Det är allt sista gången du talar med Agda. Inom en månad är hon min hustru, det kan du vara säker på.»

Granmar svarade ingenting härför, men de blickar, som han och Agda gäfvö hvarandra, borgade för att Pelle Snåhléns ord ej skulle komma att blifva så fullt tillförlitliga som han sjelf trodde.

6.

Då Granmar ändteligen stod framför Gustaf III, kände han sitt mod betydligt sjunka. Han hade aldrig förut stått öga mot öga med en konung. Det rörde sig besynnerliga känslor i hans bröst och han kände hur han ömsom rodnade och ömsom bleknade. Konungen, som märkte den unge vapensmedens sinnesrörelser, klappade honom vänligt på axeln och sade uppmuntrande:

»Var inte rädd, min gosse. Jag har förnummit, att du ställt hela ditt vapenförråd till stadsboarnes disposition. Denna din patriotism förtjenar uppmuntran och när vi väl hunnit afvärja fiendens anfall, skall jag nog komma ihåg dig. Hvar är din smedja belägen?»

»I närheten af skansen Göta Lejon», vågade ändteligen Granmar svara.

»Och du känner nog till belägenheten här?»

»Det finnes ej en enda liten vrå i vallarna, utan att jag hittar dit, vore det än aldrig så beckmörkt», inföll Granmar. »Jag är född här och har som liten pojke sprungit hela staden rundt och — —.»

»Godt», afbröt konungen. »Då skall du få bli min vägvisare vid min rund kring vallarne. I följn mig, mine herrar», fortfor han, vänd till officerarne.

Hvar konungen red fram helsades han med förtjusning och höga lefverop af stadens befolkning. Ibland stannade han och höll på sitt mest intagande sätt det ena uppmuntrande talet efter det andra, under det stads- och landtboar formligen trängdes omkring hans häst. Gustaf III egde, såsom vi veta, en synnerligt stor vältalighet och ryckte derigenom oemotståndligt massorna med sig.

Trupperne och de, som frivilligt beväpnat sig, hade inom

några timmar blifvit fullständigt utplanterade i staden och på dess vallar. Adjutanter sprängde hvarje timme genom gatorna och förde den ena truppafdelningen efter den andra till de för dem utstakade platserne. Ett sådant lif och en sådan rörelse hade det ej i mannaminne varit rådande i Göteborg.

Då Granmar ändteligen hade fullgjort sitt åliggande att visa konungen de mest framskjutna platserne, ilade han åter till Gubben Stehn. Denne stod just i begrepp att gå ut, när den unge vapensmeden trädde in.

»Hvad står nu på?» utbrast Stehn och lyfte förvånad sina blickar upp till Granmar.

»Vet ni hvar Agda finnes?» sporde Granmar häftigt.

»Är hon inte hos Brita Kron?»

»Nej.»

»Har du varit der?»

»Ja.»

Gubben Stehn funderade en stund. Derpå sade han:

»Då har kanske den elaka kärringen fört henne öfver elfven.»

»Öfver elfven», skrek Granmar till. »Men i veten ju, att fienden står der!»

»Sannt, men hvad tror du att det rör Brita Kron! Kan hon bara hindra edert sammanträffande, så bryr hon sig inte om hvad hon gör. Jag känner henne jag.»

En half timme derefter voro gubben Stehn och den unge vapensmeden på väg till Pelle Snåhléns bostad.

»Hvad var det jag sade», yttrade den sist nämnde, sedan han en god stund bultat på dörren utan att någon öppnade. »Den fege gubben har bestämdt rymt sin väg.»

»Ja, du har nog rätt», inföll gubben Stehn. »Titta utåt elfven. Jag tycker mig igenkänna Snåhléns båt der ute och — —.»

»Det är tre personer i den», afbröt Granmar. »Två qvinnor! Ah! Det kan ej vara några andra än Brita Kron och Agda.»

»Du har nog rätt», menade gubben Stehn. »Hvad är det nu att göra?»

»Sätta efter dem, naturligtvis», utbrast Granmar. »Hvar ha vi en båt?»

Efter ganska långt sökande påträffades ändteligen en farkost, visserligen liten, men fullt sjöduglig och utan att betänka sig många minuter, begåfvo sig Granmar och Stehn modigt på väg.

»Det må gå huru som helst», utbrast den först nämnde under det han fattade årorna», men nog skall jag göra allt hvad i min förmåga står för att återföra Agda.»

»Och på min kraftiga hjälp kan du fullt lita», inföll gubben Stehn. »Jag har mer än en gås oplockad med Pelle Snåhlén. Raska tag!»

Den jagade båten hade dock fått ett allt för stort förspång, att kunna upphinnas. Med grämlöse sågo gubben Stehn och Granmar hur Pelle Snåhlén och Brita Kron med våld släpade Agda upp i Hisingsbergen. Årorna bugtade mer och mer och snart stodo äfven förföljarne på motsatta stranden.

Men, ehuru arbetet med att sätta Göteborg i försvarstillstånd bedrefs med all den ifver, som var möjlig och de inkallade bönderne ej sveko i sina ansträngningar, var faran likväl öfverhängande, alldenstund fienden både var stadens försvarare öfverlägsen till antalet och dessutom bättre öfvad och beväpnad. Det var således ej utan ett stort och berättigadt bekymmer, som konung Gustaf tänkte på hur en företagen stormning skulle aflöpa.

För att slippa ur detta trångmål vände sig Gustaf III till Englands och Preussens ministrar med anhållan om deras bemedling. Det var i synnerhet det först nämnda landets minister, Elliot, som på fullaste allvar arbetade på en fredlig lösning. Till den ändan hade han mer än en gång företråde hos konung

Gustaf. Till hvad pris som helst måste danskarne hindras från att intaga och förstöra Göteborg, på hvilken engelsmännen ej idkade så liten handel och der flere af örikets söner slagit ned sina bopålar. Elliot hade alltså att skydda sitt eget lands intresse och det i ej så ringa grad.

»Jag tror mig kunna försäkra, att eders majestät kan vara fullkomligt lugn», yttrade han en dag till den djupt bedröfvade konungen, »ty jag har nyligen från min regering erhållit sådana instruktioner, att danskarne, om de äro kloka, ej skola våga gå bröstgänges till våga och att — —»

»Har ni verkligen det?» afbröt konungen med synbar öfverraskning.

»Ja, eders majestät.»

»Ni kan ej tro hvad detta gläder mig! Men, hvad som skall göras, det måste ske snart.»

»Jag skall redan i dag underrätta prinsen af Hessen om det beslut, som min regering oåterkalleligen fattat.»

Minister Elliot höll ord. Den fientliga arméns öfverbefälhafvare, prinsen af Hessen, satt just vid middagsbordet, när en underhandlare från staden anmälades för honom. Anmäla ren tillade, att underhandlaren medförde bref från den engelske ministern och att han hade sträng befallning att sjelf öfverlemn a skrifvelsen i prinsens händer.

»Godt. För in honom», ljöd befallningen.

Prinsen hade knappt hunnit läsa ett par rader, förrän hans ansigte skiftade färg. Då han läst brefvet till slut, kramade han våldsamt ihop detsamma, gick med häftiga steg några varf omkring rummet och vände sig derefter till budbäraren med dessa ord:

»Helsa ministern, att han skall få mitt svar i morgon förmiddag.»

Budbäraren hade nätt och jemt hunnit stänga dörren efter sig, förrän prinsen vredgad kastade skrifvelsen på golfvet och stampade på densamma, under det han utropade:

»Så nära målet och just då blifva hejdad! Finnes det något mera harmfult! Hvad tjena nu alla mina framgångar till! Bytet ryckes mig skamligt ur händerne just i den afgörande stunden och det under svåra hotelser. Det är, så att man kan spricka af harm.»

Brefvet innehöll också hotelser från Englands sida, att anfalla Danmark med krig, om ej prinsen af Hessen genast avslutade en vapenhvila och drog sina trupper tillbaka inom norska gränsen. Det var ett svårt dilemma, i hvilket prinsen af Hessen råkat.

7.

Dold i en af bergsskrefvorna i närheten af den nuvarande Hisingsbron låg en mera än till hälften förfallen koja, i hvilken knappt någon människa kunde bo. Det var dit som Pelle Snåhlén och Brita Kron förde Agda, i tanke att Granmar ej skulle hitta henne der. Den unga flickan såg att allt motstånd skulle vara fäfängt och därför fogade hon sig undergifvet i sitt öde, tänkande som så:

»Kanske att lyckan står mig bi, så att Granmar söker upp mig. Gud gifve att det vore så väl!»

Det var icke utan en viss rysning som den unga flickan trädde in i kojans, hvars dörr hängde och slängde hit och dit blott på ett gångjern. Det var långt ifrån en tilltalande bostad för den unga flickan.

»Här får du blifva ända till dess du går in på mina önskingar», yttrade Pelle Snåhlén hånfullt. »Hör du det.»

Agda svarade ingenting utan vände sig med förakt bort från den snåle, elake och snuskige gubben. Denne var emeller-

tid envis att höra hennes svar och i följd deraf kaxade han så mycket han orkade.

Till slut utbrast Agda:

»Ni har en gång för alla hört hvad jag sagt och det är, att jag aldrig kommer att tillhöra någon annan än Granmar. Tvinga mig kan ni ej och jag kommer, så sant jag heter Agda, att sätta hårdt mot hårdt.»

»Hör på, bara», inföll nu Brita, »hvarför skall du så stå emot din lycka? Du vet ju att det är din lycka, som — —.»

»Min lycka kan jag aldrig få med gubben Snåhlén», afbröt Agda, och förr, än jag hvilat i hans armar — —.»

»Trilskna flicka», skrek gubben. »Vet du inte, att du är i mitt våld! Utan min vilja kommer du aldrig lefvande härifrån.»

»Och jag skall nog hjälpa dig Pelle», inföll Brita Kron. »Det finnes ingen som jag hatar så grundligt som Granmar.»

»Men, jag kan ej begripa hvarför», inföll Agda. »Inte vet jag att han gjort er något illa. Att Granmar gjort det tviflar jag på.»

»Jo, det har han gjort.»

»På hvad sätt då?»

»Åh, det kommer du väl ihåg?»

»Nej.»

»Nå, då vill jag uppfriska ditt minne. Blif du kvar, Pelle, så ska' du få höra och döm sedan.»

Sedan dörren blifvit så fast tillsluten som möjligt var, tryckte Brita Kron med våld ned sondottren på den fuktiga marken och började, under det hon spotskt satte händerne i sidorna:

»Har du glömt att jag talat om för dig att jag älskat Granmars farfar? Jo, du, det har jag gjort. Till en början trodde jag, att min kärlek var besvarad, men inom kort fann jag, att han i stället öfverflyttat sin ömhet på Martha och då svor jag honom hämnd så fort jag kunde komma åt det. Nu är den

tiden inne och du skall aldrig tro, att jag låter denna min hämnd gå mig ur händerne. Ne-*ej* du», fortfor hon under det hennes ögon glödde af en vild eld.

»Gör mig *ej* olycklig farmor», bad Agda, under det hon mödosamt reste sig upp, »jag känner mig nog olycklig ändå, och — —.»

»Ha, din slyna!» afbröt den ilska gumman under det hon stampade i marken, »du vill försöka att inverka på mig, men detta skall *ej* lyckas, det kan du vara säker på. Håll ögonen på henne medan jag återväder till staden. Jag är snart tillbaka.»

Och innan hvarken Pelle Snåhlén eller Agda hunno yttra ett enda ord, hade Brita Kron försvunnit.

»Det här var just inte så roligt», mumlade gubben Snåhlén under det han eftertänksamt ref sig i håret. »Hur skall jag nu göra.»

Mörkret började falla på och gubben Snåhlén började också känna sig temligen illa till mods.

»Tänk om Granmar skulle lyckas att spionera ut Agdas tillhåll», mumlade gubben för sig sjelf, »då vet jag inte hur jag skall kunna reda mig. Och får Stehn tag i mig, så kommer jag också att stå mig slätt.»

Sedan han med tassande steg gått några hvarf omkring den fallfärdiga stugan, samt förvissat sig om att dörren och fönsterna voro så pass stängda som det var möjligt, kröp han, *ej* olik en igelkott, tillhopa i en vid stugans ena ända befintlig mindre bergsskrefva, der det knappt om dagen skulle vara möjligt att upptäcka honom.

Invid Backa kyrka på Hisingen hade en trupp norrmän, bestående af ungefär hundra man, slagit läger. De uttrötta det fotknektarne, som under ett par dagars tid blifvit ansträngde

med ilmarscher, togo med begärlighet tillfället i akt, att under ett par timmars tid riktigt få hvila ut. Badden utgjordes af den kalla och fuktiga marken och renslarne voro hufvudgårdarne. Men, likafullt insomnade snart nästan alla, obekymrade om hvad som skulle komma att inträffa. Till och med posterne hade ytterst svårt att hålla sig vakna. Dertill bidrog i ej ringa grad den ruskiga väderleken, som tyngde på allas sinnen.

Der och hvar höll sig dock en och annan vaken, isynnerhet bland truppens officerare och underbefäl. De hade naturligtvis sig ålagt att i allt sörja för manskapets säkerhet och det var medvetandet om det ansvar, som hvilade på dem, som gjorde att sömnen flydde från deras läger. Äfven tanken på den fara, som möjligtvis skulle komma att hota dem, ifall de voro mindre aktsamme, gjorde dem mera varsamme.

I synnerhet var truppens anförare, den unge kapten Sverre Haraldsson, i ständig rörelse. Han hade från prinsen af Hessen redan i Sekkeland vid norra ändan af Issevattnet erhållit sträng befallning, att oförtöfvadt, natt och dag, fortsätta marschen ned mot Göteborg och af ingenting låta sig uppehålla. Blefve han på något sätt hindrad, skulle han göra kringgående rörelser men därför ej låta afskräcka sig. Prinsen hade sjelf öfvermodigt tillagt, att svenskarne voro dels så nedslagne, dels så fåtalige, att han, Sverre, alls ingenting hade att frukta.

Det hade dock under hans tåg visat sig, att prinsens förmodan ej alltid höll streck. Kapten Sverre hade nätt och jemt hunnit öfverskrida svenska gränsen, förrän en skara bohusländsk allmoge sammanrotade sig och gjorde honom passagen icke utan framgång stridig. Och så gick det fortfarande genom Bohusläns fjelltrakter, ty nedåt kusten vågade han sig ej med sin jemförelsevis ringa styrka. Mer än en gång följde han prinsens af Hessen råd, att göra kringgående rörelser, men detta hade alltid till följd, att landets befolkning, som noga kände till trakten, gensköt honom och, då han minst anade det, bröt fram ur skogar och klippdalar.

Det var endast med den aldra yttersta möda som han kunde slå sig fram till Backa. Af de två hundra man, hvilka han fört med sig från Sekkeland, återstodo nu, såsom ofvan blifvit nämnt, endast omkring ett hundra. Resten hade antingen fallit för bohusländingarnes kulor och svärd, eller också blifvit tagne till fånga. Blott ett tiotal, som i trakten af Ytterby kyrka lyckats fly undan, hade under nattens mörker kommit öfver Nordre elf. Deras anförare var den gamla korporalen Gudmar, en krigsbuss, som med ära bevistat alla de sednare årens fälttåg. Han hade tillföre varit i dessa trakter och kände för den skull någorlunda till belägenheten.

När den lilla styrkan, genomvåt och uttröttad, ändteligen hunnit öfver elfven, sade Gudmar till sine kamrater:

»Nu tåga vi rakt åt söder. I dessa trakter måste vi träffa på de våra.»

Och oaktadt tröttheten, begaf sig den lilla skaran med tillförsigt mot söder.

I högsta grad orolig till sinnes, vankande Sverre Haraldsson omkring Backa kyrkogård. Den gamla klockstapeln föreföll honom som en forntidens afskräckande vålnad och mer än en gång påminde han sig de berättelser, han såsom barn hört angående dylika platser. Han tyckte till slut, att det började blifva allt mer och mer kusligt. Att öka denna känsla bidrog äfven hvad han som barn hört berättas angående de strider, som under den så kallade Hannibals-, eller Balsefejdens utkampats i dessa trakter. Det var nemligen år 1644, som Hannibal Sehested, ståthållare i Norge, sökte bemäktiga sig Göteborg. Till den ändan lät han på Hisingen midt emot Lerje uppföra och bestycka några skansar, för att derifrån kunna belägra Göteborg. Men den 1 Augusti det sist nämnda året kom oförmodadt den kække krigshöfdingen Lars Kagg öfver danskarne, eröfrade skansarne och körde fienden hals öfver hufvud in till Bohus fästning.

Det var på detta och mycket annat, som den unge kap-

tenen grubblade, under under det han med dröjande steg letade sig fram i det mörker, som hvilade öfver trakten och Backa kyrkogård. Och till slut togo sig dessa tankar luft i denna halfhögt uttalade mening:

»Mätte det ej gå oss på samma sätt som våra förfäder, utan — —.»

Ett anrop från en af posterne afbröt hans monolog. Så fort han kunde för mörkrets skull ilade han emot den plats, hvarifrån ropet hörts.

»Har du förnummit något misstänkt?» sporde han posten, hvilken stod med geväret, färdigt att skjuta.

»Ja, kapten, ett prassel ned mot ön.»

»Låt trumman gå», befälde Sverre Haraldsson en tillskyndande soldat. Denne skulle just ila tillbaka till lägerplatsen, då en grof stämma yttrade:

»Det är kamrater. Korporal Gudmar med tio man.»

»Ah!» utropade kapten Sverre, glad. »Ändå en förstärkning.»

En stor del af de sofvande knektarne hade vaknat och för dem fick den raske korporalen berätta de äfvertyr, han och hans män genomgått efter flykten från Ytterby.

Många utrop af belåtenhet hördes från skäggiga och skägglösa läppar och inom kort var den förut så tyngande sömnen liksom bortblåst. Ungefär en timme efter midnatt hade den unge och raske kaptenen ställt upp sitt folk och länge dröjde det ej, förrän han var på marsch ned mot de berg, der Pelle Snåhlén, lik en drake öfver skatten, vaktade den stackars Agda.

»I denna trakt skola vi nog snart påträffa vänner», mumlade Sverre Haraldsson för sig sjelf. »Annars kommer det utan tvifvel att gå oss illa.»

»Det förbjude Gud», inföll korporal Gudmar, som hört kaptenens ord. »Jag känner på mig sjelf, att vi nog skola reda oss ur denna knipa.»

8.

»Ja, hvad är nu att göra?» sporde gubben Stehn, då landstigningen väl gått för sig.

»Genomsöka bergen, naturligtvis», inföll Granmar, »men först måste vi draga upp båten, så att ingen kommer och stjäla bort den för oss, under det vi äro borta.»

»Tror du det?»

»Ja, fader Stehn. Hvem vet om ej Snåhlén och Brita Kron hafva spioner, som följa våra steg, och — —.»

»Det tror jag inte», afbröt gubben Stehn med fast och öfvertygande stämma.

»Godt och väl, om ni spådde sannt», inföll Granmar. I alla händelser anser jag det likväl bäst, om vi iakttaga den största möjliga försigtighet. Den kan åtminstone aldrig skada oss.»

»Nå, det kan du då ha rätt i. Men hvar skola vi säkrast gömma båten?»

»Låtom oss söka efter en lämplig bergsskrefva. Jag tycker, att här borde finnas någon sådan.»

Efter en stunds letande utropade gubben Stehn.

»Kom hit skall du få se!» Och när Granmar kom tillstädes, fortfor han, pekande inåt en bergsskrefva: »Tror du inte, att den kan ligga dold här?»

»Ett ypperligt gömställe, fader Stehn», inföll den unge vapensmeden. »Bergsskrefvan är ju krokig och om vi kunna draga in båten i krökningen, så — —.»

»Men», afbröt gubben Stehn eftertänksamt, om vi skulle vara tvungne, att fortare än vanligt begifva oss af härifrån, hur skola vi fort nog få ned båten i vattnet?»

»Hvad menar ni, fader Stehn?» sporde Granmar förvånad. »Vi två måtte väl kunna rå på gubben Snåhlén och Brita Kron.»

»Ack! Du förstår mig inte!»

»Nej, jag erkänner, att jag inte gör det. Ni talar i gåtor.»

»I gåtor! Nå, än danskar och norrmän då. Är det gåtor, det?»

»Danskar och norrmän?»

»Ja, vet du inte att det är just från denna sida, som vi hafva att vänta dem?»

Den unge vapensmeden slog sig hårdt för pannan under det han utropade:

»Förlåt mig, fader Stehn», derpå tänkte jag ej. »Men», fortfor han efter några sekunders begrundande, »jag tror nog, att vi skola hinna få Agda i våra händer, innan fienden hinner fram. Låtom oss bara försöka. Lyckan står den djerfve bi, det brukade alltid min far säga.»

»Nå, som du vill», menade gubben Stehn. »Jag sviker ej.»

Det var ett ganska styft arbete med uppdragandet af båten, men slutligen låg den oskadad i den krokiga bergsskrefvan. Sedan den lilla farkosten så mycket som möjligt blifvit öfverhöjld med löf och qvistar, begåfvo sig gubben Stehn och den unge vapensmeden ut på upptäcktsresa efter den bortröfvade Agda.

Det var en svår och äfventyrlig färd som de nu företogo sig, aldri helst som de ej visste åt hvilket håll de skulle styra kosan. Mer än en gång slant foten och lossnade stenar, i hvilka de höggo tag för att svinga sig upp till högre atsatser. Men, oaktadt dessa svårigheter minskades ej deras mod och uthållighet. De sparade ej heller på uppmuntrande ord sins emellan.

»Mörkret började falla på och vägen blef i följd deraf svårare. Ett utrop från gubben Stehn gjorde att Granmar, som klättrade i spetsen, plötsligt vände sig om.

»Hjelp, hjälp!» stönade gubben men skynda dig.»

Hans belägenhet var ej heller den bästa. Just då han fattade tag i ett klippblock, rullade den stenhäll, på hvilken

han hoppat upp, undan, och han befann sig bokstafiligen hängande mellan himmel och jord.

Vig, som Granmar var, skyndade han genast till den gamle hjälp och han kom äfven, såsom det heter, »i grefvens tid.» Den gamle höll just på att släppa sitt tag, armarna darrade och ett par af venstra handens fingrar hade släppt sitt fäste.

»Håll fast ännu ett par minuter, fader Stehn», uppmanade Granmar.

»Jag skall försöka, men du må tro, att det blir svårt», pustade gubben Stehn. »Jag — — skall — — dock — — för — —.»

Det var i sista ögonblicket som den unge vapensmeden grep ett säkert tag om gubbens arm. Med ansträngande af alla sina krafter lyckades det honom slutligen att draga den gamle upp på klipplåtan.

»Vill ni inte vända om, fader Stehn», utbrast Granmar. »Det blir i längden för svårt för er. Jag kan nog reda mig ensam.»

Sedan gubben Stehn pustat ut, sade han med en min af den aldra största förtrytelse:

»Hvad pratar du för smörja! Tror du att det här lilla äfventyret skulle — —.»

»Förlåt mig, fader Stehn», afbröt den unge vapensmeden, men er ålder — —.»

»Ålder! Hvad pratar du om ålder! Tror du inte att jag ännu har krafter nog kvar, att kunna följa dig!»

»Jo», sade Granmar, förlägen, »nog tror jag det, men ni skall också begripa, fader Stehn, att ni är gammal, och att edra krafter snart skola tryta. Vänd därför om, jag skall nog reda mig sjelf.»

Nu först tog gubben Stehn riktigt humör.

»Du har ju hört hvad jag sagt», utbrast han kärft. »Tror du, att jag skulle följt dig, så framt jag ej velat vara med om att stuka till den eländige Pelle Snåhlén, och så godt jag

det förmår, gifva honom sin väl förtjenta lön? Ne-*ej* du, det kan du vara säker på! Jag vet ingenting värre än — —.»

»Se så, se så», afbröt Granmar försonande», blif *ej* ond på mig. Det var *ej* af illvilja som jag yttrade de der orden.»

»Nej, det kan jag nog förstå», svarade gubben Stehn, blidkad. »Men, vi ska' inte nu stå här och prata bort tiden. Framåt!»

Efterforskningarne började ånyo och ett par timmar hade redan gått till ända, då gubben Stehn plötsligt grep den unge vapensmeden i armen och hviskade:

»Ser du der borta? Är det inte en stuga, som ligger der?»

»Hvar?»

»Der! Till höger i bergsskrefvan.»

»Jo, nog skymtar det som om det skulle vara en stuga.»

»Tänk, om det vore dit, som Agda blifvit förd!»

»Ja, omöjligt är det inte», menade den unge vapensmeden.

»Om ni vill, fader Stehn, så skola vi se efter.»

»Visst vill jag det. Raskt beslut och rask handling. Men all möjlig försigtighet måste vi iakttaga det är nödvändigt.»

Samtidigt med att gubben Stehn och Granmar bokstafligen trefvade sig fram mot den lilla stugan, nalkades Sverre Haraldssons trupp norr ifrån.

9.

Vid det fönster, som vette utåt den lilla bergsskrefvan, stod Agda. Det bekymmersamma i hennes belägenhet gjorde, att hon *ej* kunde få en blund i sina ögon. Dessutom var hon fast besluten att, till hvad pris som helst, göra ett för-

sök att fly undan. Sakta bände hon på dörren, men den stod ej att öppna.

»Granmar, Granmar», suckade hon och dolde ansigtet i händerne, »hvarför har du glömt mig? Glömt» upprepade hon med sväfvande stämma. »Nej», fortfor hon och hoppets ljusa stråle lyste i hennes ögon, »han kan ej glömma mig, lika litet som jag kan glömma honom. Han vet nog inte hvar jag finnes, annars — —.»

Här afbröt hon sin monolog och lyssnade utåt. Ett besynnerligt ljud nådde hennes öron. Hvad kunde det vara?

»Om jag skulle försöka att komma undan», tänkte den unga flickan. »Lyckas det ej, så är det väl ej värre, än att — — men tyst», afbröt hon sjelf sin tankegång, »jag tycker mig höra steg här utanför.»

Agda hade ej hört orätt. Stegen, som voro så försigtiga, att hon endast hade sin skarpa hörsel att tacka för, att hon förnummit dem, härledde sig från de kattlikt framsmygande, gubben Stehn och Granmar. De hade slutit sig så tätt som möjligt intill stugvägen. Längre kunde dock icke gubben Stehn hålla sig.

»Granmar», hviskade han så lågmält som möjligt, »ser eller hör du ingenting, som — —.»

»Tyst», afbröt den unge vapensmeden, också hviskande, i det han lade ena handen på gubbens läppar, »tyst och lyssna noga.»

Efter några minuter fortfor han:

»Hör ni ingenting?»

»Jo, som om någon sofvande skulle ligga här i närheten.»

»Ja, så förekommer det också mig. Låtom oss undersöka platsen.»

Detta hviskande samtal fördes just under det fönster, vid hvilket Agda stod. Hennes skarpa hörsel uppfångade hvarje ord och hon kände äfven igen rösterna.

Utan att hon sjelf kunde göra sig reda för hur det till-

gick, kommo hennes fingrar i en så häftig beröring med fönster-rutan, att det lät alldeles som en knackning. Granmar och gubben Stehn foro tillsammans. Hvad kunde det vara? Ett elakt förebud?

De tveksamma minuterna blefvo dock snart afbrutna af ett halfhögt uttalandt:

»Granmar.»

Och på detta tilltal svarade den unge vapensmeden och gubben Stehn samtidigt:

»Agda!»

Nu glömde den unga flickan all försigtighet. Hastigt omlindade hon ena handen med sitt förkläde och inom ett par sekunder voro de skröpliga och delvis söndriga fönsterrutorna krossade.

Samtidigt vaknade gubben Snåhlén, som under tiden sofvit, reste sig häftigt upp och utropade:

»Hvad är det?»

»Tag ni hand om honom, fader Stehn», ifrade Granmar. »Jag skall under tiden befria Agda.»

Gubben Stehn dröjde ej, ty äfven han hade, liksom flertalet af stadens befolkning, ett horn i sidan till den gamle snålvargen. Raskt kastade han sig öfver Pelle Snåhlén, som, oberedd på anfallet, störtade baklänges. Gubben Stehn satte sitt knä på hans bröst under det han framväste ett:

»Om du rör dig det aldra minsta, du eländige girigbuk och qvinnoröfvere, så är du ögonblickligen dödens man.»

»Släpp mig», stönade gubben Snåhlén. »Jag qväfves.»

»Ja, det förlorar världen ingenting på», yttrade gubben Stehn hånfullt.

Pelle Snåhlén var nog klok att inse, att ingenting annat fanns att göra i närvarande ögonblick, än att förhålla sig stilla. Här gällde det ju också lifvet och icke ville han ännu dö från sina kära penningpåsar. De voro honom det dyrbaraste, han egde i detta lifvet.

Under det detta försiggick i bergsskrefvan, skyndade sig den unge vapensmeden att befria den älskade. Detta gick utan svårighet för sig. Sedan de första utbrotten af glädje voro öfver, sade Granmar:

»Nu vill jag se till hur gubben Stehn och Pelle Snåhlén ha det.»

När de båda älskande kommo fram till bergsskrefvan sågo de i förstone ingenting, men så snart ögonen hunnit vänja sig vid dunklet, upptäckte de i sjelfva mynningen en oformlig massa, som rörde sig hit och dit.

»Halläh, fader Stehn», ropade Granmar, »är ni der?»

»Jo, det kan du lita på», utropade Stehn, »och snålvargen har jag säkert fångat.»

»Tag hit honom då», inföll den unge vapensmeden. »Jag skall nog lära honom hvad det kostar, att — —.»

»Nåd, nåd», stönade i detsamma Pelle Snåhlén, »jag vill — —.»

»Bry er inte om hvad han pratar», afbröt Granmar. »Det finnes ingen falskare menniska än han.»

»Och icke heller någon elakare», ifyllde Agda.

Pelle Snåhléns anletsdrag voro ej fullt synliga, men att döma af den hopkrupna och skälfvande gestalten kunde man säkert döma till hans eländiga tillstånd. Detta framgick äfven af ljudet från hans skallrande tänder.

»Nu till båten», utbrast Granmar sedan han väl fått ut Pelle Snåhlén ur bergsskrefvan. »Ingen tid är att förlora.»

Den vådliga marschen anträdde, men den blef ej särdeles långvarig. Skynten af den lilla stugan hade knappt försvunnit, då med ens detta anrop hördes:

»Halt!»

Förbluffade sågo de fyra på hvarandra, men hunno ej kläda sina tankar i ord, förrän de till sin förskräckelse märkte att de voro omringade af tätta soldatled. Och på det språk, som knektarne förde sins emellan, förstodo de genast att de råkat

i norrmännens och danskarnes våld. Granmar ville dock göra ett försök att, om möjligt, kunna draga sig och sine följeslagare ur den vådliga belägenheten. Han sade för den skull:

»Vi äro fredlige medborgare, som ej vilja göra någon menniska illa och därför — —.»

Oförmodadt blef han nu afbruten af Pelle Snåhlén, som med tydlig skadeglädje utropade:

»Tro honom ej! Han är vapensmed och har utdelat alla sina vapen för att användas vid försvaret af staden.

Följden af denna upplysning blef att alla fyra måste gifva sig fängne. Pelle Snåhlén hade hoppats, att blifva fri, men han bedrog sig helt och hållet. På hans begäran, att få återvända till staden, erhöll han af Sverre Haraldsson detta svar:

»Du håller nog ihop med de öfrige, annars skulle du ej träffas i deras sällskap.»

»Nej, herre, jag är — —.»

»Tyst», afbröt kaptenen. »Att du är en spetsbof det har jag redan förnummit och hvem vet hvad du ämnar företaga, om du blir fri. Korporal Gudmar», fortfor han derpå, vänd till den gamle knekten, »håll isynnerhet vaksamma ögon på den der gamla räfven. Han är ej att tro.»

När fångarne hörde dessa kaptenens ord, insågo de att det skulle vara fäfängt att vidare söka öfvertala honom att gifva dem friheten. Tysta och modfällda medföljde de för den skull. Hvilka öden de skulle gå till mötes kunde de naturligtvis ej veta.

Den blick, som Pelle Snåhlén gaf sine fiender, sade mer än tusen ord, och hade den haft samma verkan som en väl riktad dolkstöt, skulle de ofelbart blifvit dödade.

Tidigt på morgonen kom Brita Kron tillbaka. Längre sökte hon i och omkring stugan efter sondottren och Pelle Snåhlén, men då hon ej fann henne och då hon dessutom af flyktingar fick höra att hela den fiendtliga hären redan stod på

Hisingen, var hon ej sen att skynda tillbaka till staden, der hennes berättelse i ej ringa grad ökade den samtidigt rådande förvirringen.

10.

Gorm sidenväfvare hade med en ej ringa grämselse hört hur Agda blifvit bortförd. Ifrig, som han var att befria den unga flickan ur Brita Krons våld, sprang han staden rundt, först i akt och mening att få tag i Granmar och derefter för att få tag i gubben Stehn. Af en händelse fick han slutligen veta, att båda två begifvit sig öfver till Hisingen. Utan att vänta många minuter begaf sig Gorm öfver till den nämnda ön.

»Hm, hm», hostade han för sig sjelf då han kom fram till den eländiga kojan, »när jag var här sist, voro fönstren hela men nu — —»

Ett buller straxt bakom honom afbröt hans tankegång. Just som han skulle vända sig om, fattades han bakifrån af ett par starka armar, och innan han kunde göra något motstånd, var äfven han fänge hos norrmännen.

Ungefär en kvarts mil norr om den ödesdigra stugan hade kapten Sverre Haraldsson tagit sin lägerplats. Denna omgafs på alla sidor af täta snår och det skulle verkligen fordrats ganska stora ansträngningar för att genomtränga desamma.

Ungefär i midten af lägerplatsen aflennades fångarne, Granmar, gubben Stehn och Agda.

»Du behöfver sofva, flicka», yttrade kapten Sverre vänligt. »Hör hit, Gudmar, red till en bädd åt den unga flickan, så att hon får hvila ut.»

»Herre», yttrade nu Granmar. »aldrig hade jag trott att jag skulle träffa på en så vänlig fiende och att — —.»

»Med dig vill jag tala särskildt», afbröt kaptenen hastigt. »Följ mig.»

»Jag har ingenting att säga».

»Nå det få vi nog afgöra. Kom!»

»O, min gud, måtte han ej göra dig något illa», hviskade Agda, då Granmar gjorde sig redo att följa kapten Sverre.

»Tror inte det», svarade den unge vapensmeden. »Hanser ju så hygglig ut.»

Några alnar ifrån truppen stannade kapten Sverre. Öppet och manligt sporde han sin fänge:

»Är det sannt hvad din medfänge yttrade, nemligen att du utdelat vapen till stadsboarne?»

»Ja», svarade Granmar lika öppet.

Kapten Sverre, som var en riktig karllakarl, betraktade Granmar några ögonblick under tystnad. Derpå sade han:

»Du är allt en präktig pojke, du. Jag måste uppriktigt bekänna, att jag skulle gjort som du. Om jag kunde, skulle jag släppa dig, men — —.»

»Om ni är en rätt krigsman herre, och det tror jag, att ni är», afbröt Granmar, »så behållen I mig kvar tills vidare, men — —.»

Den unge vapensmeden afbröt här sjelf sin mening. Kaptenen såg hans förlägna mine och sporde därför:

»Hvad har du att tillägga?»

»Nog skulle jag vilja att Pelle Snåhlén — —.»

»Hvem är det?» afbröt kapten Sverre hastigt.

»Den som sade att — —.»

»Ah, jag förstår dig», afbröt ånyo den norske kaptenen. »Jag vet, hvad du vill säga, men då måste du också lofva mig, att ej göra något försök att rymma.»

»Det kan jag ej lofva», svarade Granmar, lika käkt som förut. »Friheten är ju bra för hvar och en och den, som ej

försöker att återvinna densamma, den vill jag inte gifva ens så mycket som ett öre kopparmynt för.»

Kapten Sverre tog ett par steg tillbaka. Hans uppsyn mörknade och han ropade inåt lägret:

»Gudmar!»

Den gamle korporalen stod inom några ögonblick framför kaptenen.

»Tag hand om honom», befalldes denne och pekade på Granmar, »men, du får akta dig, så att han ej rymmer!»

»Åhå!» utbrast Gudmar, under det han strök sig om skägget, »låter det så? Under tjugu års tid har ingen, som varit i min vård, rymt ifrån mig, och det vore väl besynnerligt, om — —.»

Ljudet från en marscherande trupp kom Gudmar att själf afbryta sin mening.

»Den här fingo vi tag i uppe i bergen», rapporterade den befälhafvande underofficeren, i det han och ett par man våldsamt knuffade fram Gorm sidenväfvare.

De blickar, som denne och Granmar i detta kritiska ögonblick utbytte, sade tydligt så mycket som:

»Vi känna ej hvarandra.»

»Är du också från staden?» sporde kapten Sverre.

»Det rör dig ej», svarade Gorm och »duade» med samma tornart den norske kaptenen.

»Jag skall nog lära dig höflighet», utbrast denne, som kände sig stucken af Gorms svar. Derpå sade han:

»För bort honom genast! och håll noga vakt om honom, så att han ej kommer undan. Här», fortfor han och pekade på den unge vapensmeden, »här har ni en till, som ni ej få släppa ur sigte. Bevaka dem väl.»

Jag ska' hjälpa till», inföll Gudmar, och förr ska' ögonen trilla ur min skalle, än jag släpper dem ur sigte.»

Granmar och Gorm utbytte sina talande blickar och detta stumma språk sade mera än långa meningar. Några minuter derefter voro de skilda åt.

Ungefär en fjerdedels mil norr om det lägerställe, som kapten Sverre Haraldson intagit, fanns en dalklyfta, vid hvars ena sida stod en till hälften nedrifven lada. Det var dit, som fångarne blifvit förda. Alla knuffades i en klump in i ladan och utanför densammas dörr ställde sig Gudmar, tillika med ett par knektar.

Ensam i ett hörn af ladan hade Pelle Snåhlén krupit in. Feg, som han var, vågade han ej yttra ett enda ord, af fruktan för att Granmar skulle gifva honom hans välförtjenta lön. Men för sig sjelf svor han många och dyra eder öfver den unge vapensmeden och lofvade sig sjelf, att han vid första lägliga tillfälle skulle, såsom han för sig sjelf mumlade, »klämma efter honom.»

I det motsatta hörnet hade Granmar, gubben Stehn, Gorm och Agda tagit plats. Deras samtal fördes med hviskande röster.

»Tror du inte att vi skola kunna taga oss ut härifrån?» sporde gubben Stehn och lade munnen intill Gorms öra.

»Jo», svarade denne tillbaka med samma tonfall, »men vi måste allt invänta midnatten.»

De i hviskande ton samtalande hade ej observerat hur Pelle Snåhlén under tiden samspråkade med en af de posterande vaktkarlarna. När denne sist nämnde efter en stund aflägsnade sig mumlade Snåhlén för sig sjelf:

»Med er skall det snart vara slut, och innan morgongryningen inbryter, har jag er i mitt våld.»

Natten föll på och mörkret blef ogenomträngligt för blickarne. Det enda ljud, som störde tystnaden i ladan, var den utanför hvinande stormen.

Lik en katt smög korporal Gudmar omkring den gamla

ladan och lade tid efter annan än det ena, än det andra örat intill väggarna för att höra, om han kunde uppsnappa något misstänkt ljud.

»Nej» mumlade han för sig sjelf, »det höres ej något misstänkt här. Jag tror bestämdt, att jag kan taga mig en tupplur. Det vore väl också märkvärdigt, om det skulle lyckas dem att fly undan. Jag tror nog, att mine karlar hålla säker vakt, så att jag — —.»

Korporal Gudmar afbröt här sjelf sin mening, svepte den tjocka kappan tätare omkring sig och slank hastigt in i ett närbeläget snår, hvarifrån högljudda snarkningar inom kort buro vittne om, att sömnen öfverväldigadt den trötte krigaren.

»Jag anar att Pelle Snåhlén tänker på något sattyg emot oss», hviskade Granmar till Gubben Stehn när ett par timmar gått till ända.

»Då är det nog bäst att först som sist göra honom oskadlig», menade gubben Stehn.

»Ja, så har jag tänkt.»

»Qvickt till verket då.»

»Men», fortfor Granmar, »ni måste iakttaga den största försigtighet. Ni har väl sett, fader Stehn, hur ängsligt våra fiender vaka öfver oss?»

»Ja, nog har jag sett det.»

»Mig isynnerhet vilja de åt», fortfor den unge vapensmeden. »Den norske befälhafvaren är en riktig karlakar!, det har jag nog funnit, och att han ej godvilligt kan eller vill släppa oss lösa, det är ju helt naturligt och — —.»

»Just därför måste vi sjelfve försöka att återvinna friheten», afbröt gubben Stehn, hviskande. »Följ efter mig, men vår för Guds skull tyst, som om du låge i grafven.»

Det var en vådlig färd, som Granmar och gubben Stehn på eget bevåg företogo sig. Den sist nämnde hade dock lyckats upptäcka i hvilken vrå Pelle Snåhlén hade gömt sig och det

var mot denna plats, som han, åtföljd af den unge vapensmeden, sakta, men säkert, kröp på händer och fötter.

»Hur skall jag bära mig åt för att göra Granmar oskadlig», tänkte Pelle Snåhlén, under det han vred sig som en mask i sin vrå. »Jag måste till hvad pris som helst styra om så att jag blir af med honom. Hur skönt skulle det inte kännas, att få rå om Brita Krons vackra sondotter!»

Innan Pelle Snåhlén hann tala till punkt lade sig en senig och sträf hand öfver hans läppar och qväfde äfven det minsta ljud, som ville tränga sig fram öfver dem. Det var gubben Stehn, som på detta sätt lyckligt fullbordat sitt öfverfall.

Innan en minut var tilländalupen hade gubben Stehn och Granmar icke allenast hunnit stoppa en trasa i Pelle Snåhléns mun, utan äfven säkert bundit hans både händer och fötter. De utanför posterade karlarne hade hvarken hört eller märkt det ringaste.

»Agda», hviskade Granmar, »kom nu hit, ty snart gäller det.»

»Hvad ska vi göra med Pelle Snåhlén?» sporde gubben Stehn sakta, under det han uppmärksamt lyssnade vid dörren.

»Hänga honom i en af takbjelkarne», inföll Gorm sidenväfware, som, vägledd af det lätta bullret, äfven sällat sig till de öfrige.

Den i dödsångest sväfvande Pelle Snåhlén ville ropa, men förgäfvades. Anlitande alla sina krafter, bände han på de tåg, som höllo han fötter och händer fångslade, men det var fåfängt för honom att göra sig fri. Han rullade sig på den fuktiga marken lik en orm men ej heller detta hjälpte. Banden och de säkert slagna knutarne höllo.

»Nu», utbrast Granmar, sedan han öfvertygat sig om, att det var tyst utanför, »nu vilja vi försöka om det ej skulle vara möjligt att komma härifrån. Lyssna här vid gluggen, fader Stehn.»

Den unge vapensmeden närmade sig derefter dörren och började att sakta bända på densamma. En god stund motstod den alla bemödanden, men slutligen kände han, att den började vika undan.

»Nu är det snart färdigt», hviskade han till gubben Stehn och Gorm. »Hafven I edra vapen i ordning?»

»Ja», svarade båda i samma tornart och Gorm fortsatte. »Tycker ni inte, att vi skulle taga Pelle Snåhlén med oss och — —.»

»Tyst, jag hör smygande steg», afbröt gubben Stehn.

Så snart ljudet af de smygande stegen tystnat gläntade den unge vapensmeden försigtigt på dörren. Ingen lefvande varelse fanns utanför och med sin skarpa hörsel kunde Granmar ej uppfånga något ljud, som häntydde på, att vaktarne befunno sig i närheten. Detta gaf honom ytterligare mod och han bad äfven sidenväfvaren, att hjälpa till vid lyssnandet.

»Jag hör ingenting», utbrast Gorm efter en stund. »Låtom oss begifva oss af.»

Detta läto ej de andra säga sig en gång till. Men, innan Granmar gick, yttrade han till den ömkligt qvidande Pelle Snåhlén:

»Du får ligga der så länge. Nästa gång vi träffas, torde det bli mera allvar af.»

Några minuter derefter voro fångarne utanför ladans dörr och styrde genast sina steg ned mot de i bergsskrefvorna växande dvergräden och buskarne. Ödet, om man så vill påstå, ledde deras gång rakt mot det snår, i skydd af hvilket korporal Gudmar sof sin lugna sömn.

Spänningen i Göteborg tilltog naturligtvis mer och mer, allt eftersom det blef bekant, att fienden närmade sig staden. Och att sömnen under de pinsamma nätterna flydde från mångas ögon, det kan man äfven förstå. Hopar efter hopar skyndade att beväpna sig och ilade derefter upp till vallarne, der snart väldiga massor beväpnade voro församlade. Alla glödde af begär, att deltaga i försvaret och då konung Gustaf III sjelf infann sig, för att ordna detsamma, ville jublet nästan aldrig taga en ända.

»Lefve konungen! Lefve Gustaf III!» hördes det hvar monarken drog fram.

Och med det honom egna behagët, hvarmed han visste att bana sig väg till folkgunst, helsade konungen de öfver-skådliga folkmassorna och det syntes tydligt på hans blickar, att han var belåten med den närvarande ställningen.

Sedan konungen gjort sin rond kring vallarne ställde han sin färd längs Skeppsbron. Hunnen inemot Stenbron, norr om hvilken ölkrogen »Ankaret» var belägen, spärrades plötsligt hans väg af en tätt sammanpackad människomassa, som, oaktadt stränga uppmaningar af de konungen åtföljande adjutanterne, ej kunde förmås att gifva rum. Konung Gustaf såg tydligt, att något särskildt var på färde och då han fick klart för sig, att adjutanternes framställningar ej vunno gehör, sporrade han sin häst och red hastigt in i folkhopen.

Detta verkade. En väg banades så småningom och snart höll konungen sin häst inne utanför »Ankaret», från hvilket ett oredigt sorl delvis trängde ut till folket på Skeppsbron.

»Hvad är på färde?» sporde konung Gustaf med befallande ton. »Hvad har händt?»

Värden på »Ankaret», den länge och skranglige Rolf

Krook, hvilken en gång sett konungen i Stockholm och nu kände igen honom, steg dristigt fram, slet hatten af hufvudet och yttrade, under det han gjorde de djupaste bugningar, han kunde:

»Det har varit ett förfärligt uppträde här inne, eders majestät. En galen qvinna har — —.»

»Tig din skurk!» afbröt i detsamma en ilsken qvinnoröst och Brita Kron störtade fram. Det var endast med största möda som Rolf Krook undgick att blifva klöst af henne hvassa naglar. Utan att bry sig om konungens närvaro, fortfor den argisinta qvinnan. »Du har varit med om att koppla ihop min sondotter och den uslingen Granmar och det ehuru du vet, att hon skall gifta sig med Pelle Snåhlén. Jag tror att hvarenda människa sammansvurit sig emot mig! Så är det med Gorm sidenväfvare och Stehn och flere andre, men, så sannt jag lever skall jag inte göra edra anslag om intet. Så länge jag lever skall aldrig vapensmeden Granmar få Agda till hustru. Kom ihåg, att det är Brita Kron, som sagdt det!»

Och när den ilska qvinnan uttalade dessa ord, trädde hon Rolf Krook under ögonen och knöt våldsamt de knotiga händerne, under det en mustig ed gick öfver hennes läppar.

Konungen hade emellertid gifvit en vink åt ett par honom åtföljande ryttare, hvilka genast redo fram och spärrade vägen för henne. Gustaf III yttrade derpå med klangfull stämma:

»Må allt enskildt gräl vara glömt under dessa dagar! Fäderneslandets väl går före den enskildes. I veten nog, att fienden står utanför denna stads vallar. Om han nu, tack vare den enskilda oenigheten och det enskilda hatet, lyckas bestiga vallarne och bastionerne, hvad tron I då blir följden? Jo,» inom en timme skall staden stå i ljus låga och i dessa fasans ögonblick skola segrarne sprida sig öfverallt i husen och längs gatorna och torgen och I kunnen nog sjelfve göra eder en föreställning om hvilka fasansfulla scener, som då skola utspelas. Make ryckes från maka, barnen från sina för-

äldrar älskande från älskande, syskonen från hvarandra och huru de ræ knektarne sedan skola fara fram, det kan nog stå klart för hvar och en. Nej, sluten eder tillsammans i fullständig endrägt, deltagen med mig i försvaret, glömmen allt inbördes groll och visen, att I älsken edert fädernesland och viljen med uppoffring af alla edra krafter bidraga till dess försvar. När då fienden är bortmotad, då kunnen I hafva en rätt glädje, och då kunnen I också, om i viljen, fortsätta edra enskilda tvister. Till dess må de sluta, det hjuder och befaller jag!»

Konung Gustaf hade knappt hunnit sluta sitt tal, förrän en jubelstorm bröt lös. Hattar och mössor svängdes i luften och enstämmigt ljud ropet:

»Lefve konung Gustaf! Vi vilja följa honom!»

Brita Kron såg sig nu föranlåten att, åtminstone till en tid, stäffa sitt ilska sinnelag. Hon fann nemligen, att hon, i motsatt fall, skulle få emot sig stadens alla inneväanare, ty på hotelser, som borgade därför, sparades icke. Men innan hon aflägsnade sig från »Ankaret», knöt hon båda händerne mot Rolf Krook och utbrast förbittrad:

»Vänta, du! Jag skall nog hafva både dig och alla de öfriga i minnet.»

»Ha, ha, ha!» skrattade gubben Krook och såg hänfullt på den gamla käringen. »Troligtvis kommer du att innan dess blifva så tillstuckad, att du aldrig helst ser att du får taga skeden i vackra handen. Jag skall nog göra hvad jag kan för att Agda och Granmar skola få hvarandra, det kan du vara säker på.»

Den hållning, som den af konungens tal uppeldade folkhoppen iakttog gent emot Brita Kron, gjorde att hon inom kort smög sig undan. De tankar, hon hyste, voro naturligtvis ej de välvilligaste gent emot Rolf Krook och hans medhållare och för sig sjelf lofvade hon, att, så fort tiden lämpade sig därför göra allt, hvad hon kunde för att få sin vilja fram.

Brummande för sig själf styrde hon sina hastiga steg mot hemmet, i hvilket hon utan dröjsmål inestängde sig för att i ensamheten fundera på hur hon skulle bära sig åt för att så fort som möjligt nå sin afsigt.

»Ah, det skall nog gå bra», utropade hon till slut. »I den villervalla, som inom kort kommer att uppstå, skall jag nog veta, att taga mina mått och steg. Jag gifver mig ej förr, än jag fått min vilja fram.»

13.

Kaptén Sverre Haraldsson gjorde mer än en gång försök att få en blund i sina ögon, men allt fäfanget. Den ena gyckelbilden efter den andra plågade honom så, att han till slut måste lemna sitt tillfälliga läger och söka den friska luften.

»Det lyster mig, att helsa på Gudmar, för att se hur han har det. Han är kanske mera illa ute, än någon kan ana», tänkte han.

Efter några minuter stod kaptén Sverre utanför den till hälften nedrifna ladan.

»Hvad!» utbrast han halfhögt. »Dörren öppen, och — —.»

De båda knektarne, som på eget bevåg aflägsnat sig och voro borta just som fångarne verkställde sin flykt, återkommo nu.

»Hvad vill detta säga!» röt kaptén Sverre. »Hur hafven I vaktat?»

Darrande svarade den ene knekten:

»Vi kunde ej tro, att — —.»

»Ni få ej tro, utan endast lyda», afbröt kaptänen. »Tänd ett bloss, att vi må kunna undersöka ladan.»

Det dröjde en ganska god stund innan blosset blef tändt. När detta ändteligen var gjordt, gick han, åtföljd af de båda knektarne, in i ladan. Det förgick en stund innan kapten Sverre varseblef den ömkligt qvidande Pelle Snåhlén. Han lyste för en minut öfver hans uppsvällda anlete, ryckte der-efter trasan ur hans mun och utbrast:

»Här är förräderi med i spelet. Hvem har bragt dig i denna ställning? Svara genast!»

Pelle Snåhléns bröst höjde och sänkte sig på det våldsamaste, då han nu ändteligen fick tillfälle att i fulla drag inandas den friska luften.

»Herre, jag är fångslad», kunde han slutligen framstamma.

»Fångslad! Hvad vill detta säga!»

»Af mine medfångar.»

»Du anar väl hvart de flytt?»

»Naturligtvis in till staden.»

»Men», utbrast kapten Sverre och såg sig förvånad omkring, »hvar är korporal Gudmar?»

»Gudmar», eftersade den ene knekten, »honom har jag inte sett på en stund.»

»Skulle det vara fiender i närheten?»

»Vi ha' inte upptäckt några.»

Kapten Sverre funderade några ögonblick. Derpå sade han och vände sig till den knekt, som sist fört ordet:

»Fort efter tjugu man!»

Knekten rusade åstad.

Då flyktingarne kommo fram till det snår, i hvilket korporal Gudmar slumrade, hölls en kort rådplägning, angående hvad, som vore att göra. Gorm sidenväfvare hyste den åsigten, att de skyndsamt skulle begifva sig öfver elfven åt Lerje och såsom stöd för denna åsigt anförde han:

»Jag är nästan fullt och fast öfvertygad om, att fienden redan intagit elfstranden midt emot staden, och då skulle det naturligtvis blifva ganska svårt, ja, nästan omöjligt att smyga sig igenom belägringshären. Min mening är därför, att vi taga den väg, som jag nyss nämnde.»

Agda inföll nu:

»Jag tror inte att fader Gorm har rätt. Fienden har antagligen ej ännu hunnit så långt och — —.»

»Nej», afbröt gubben Stehn, »jag biträder Agdas mening och föreslår, att vi genast begifva oss ned till det ställe, der vi gömt båten. Den är nog stor att bära oss och — —.»

Gubben Stehn blef i sin ordning afbruten af Granmar:

»Fort till båten igen», hviskade han. »Ingen tid är att förlora.»

»Tyst, för Guds skull, tyst», hviskade i detsamma den unga flickan. »Jag hör smygande steg.»

Flyktingarne gömde sig hastigt bakom ett par tätta buskar.

Ljudet af de smygande stegen blef allt mera hörbart och slutligen kunde flyktingarne svagt urskilja en mensklig gestalt, som rörde sig i riktning mot de skyddande buskarne. Den smygande var ej heller någon annan, än kapten Sverre Haraldsson, som begifvit sig ut på spaning efter den försvunne korporal Gudmar.

»Hvart kan han hafva tagit vägen?» utbrast kaptenen för sig själf. »Skulle han vara död!»

»Det är den norske kaptenen», hviskade Granmar till gubben Stehn. »Om vi kunde bemäktiga oss honom!»

Granmars förslag sattes genast i verket. Kapten Sverre hann icke uttaga många steg, förrän han fann sig omgifven af tre handfaste karlar. Att tänka på motstånd hann icke kapten Sverre, förrän han bakifrån blef gripen af den unge vapensmeden.

»Gif er», hviskade Granmar. »Ni behöfver ingenting frukta, så vida ni ej sätter er till motvärn.»

Öfverraskningen var så fullständig, att den norske kaptenen stod aldeles handfallen. Och innan han kunde sansa sig, fann han sina armar bakbundna.

»Fort nu till båten!» utbrast Granmar. »Ingen tid är att förlora.»

Flyktingarne hade knappt hunnit aflägsna sig med sitt byte, förrän korporal Gudmar nästan ljudlöst reste sig från sin plats.

»Hur ska' detta gå?» mumlade korporalen för sig sjelf. »Det är jag, som är orsaken till, att fångarne kommit undan och kaptenen fången. Anfäkta och regera, hur skall jag bära mig åt!»

Utän att vänta en enda minut, skyndade han så fort hans något oviga kropp det tillät, i den riktning, der den styrka, hvilken han tillhörde, hade sin lägerplats.

14.

V i återvända till ölkrogen »Ankaret». Det var en eftermiddag som det gick mer än vanligt muntert till der inne. Vestgötar, skåningar, bohuslänningar och andra medlemmar af i staden förlagda regementen, tömde, under skrat och glam och afsjungandet af muntra visor, de med handtag försedda trästänkorna med skummande öl i. Och bakom sin disk tronade Rolf Krook med ett belåtet leende kring läpparne, ty den dagen gick det åt mera öl, än han på länge fått sälja.

»Det här tyckes gå bra», mumlade gubben Rolf för sig sjelf. »Bara det blir slut med belägringen, så ska' det inte dröja lång tid, förrän »Ankaret» ska' vara upputsadt och att jag — —.»

»Hurra, hurra!» ljöd det i detsamma från en af de innersta vråna.

Rolf Krook såg nyfiken åt det hållet. Det var ett halft tjog knektar från olika truppafdelningar, som slagit sig tillsammans för att afhöra gubben Starks berättelser om sina äfventyr under de finska fejderna. Och att gubben ej skrädde orden, det kunde också hvar och en höra. En af de bakom sittande knektarne utropade också, då han trodde sig förnimma, att gubben Stark väl mycket skar till i växten:

»Det är omöjligt. Inte kunde ni fyra reda er för tjugu ryssar!»

»Inte», skrek den misskände till och hoppade upp från stolen. »Inte! Jaså, du tviflar! Det är riktigt synd, att inte de andra tre ä' här nu! Jo, ni ska tro, pojkar, att det är dagsens sanning, hvad jag nu pratar. Det var under ett ströftåg som vi oförmodadt råkade in i en hålväg ej långt ifrån Fredrikshamn. Det började att skymma på och från den allt mera mörknande himmelen föll snart ett fint duggregn, som efter hand blef allt stridare och slutade i en väldig skur, som häftigt piskade oss i ansigtet. Det var just ingen behaglig ställning vi råkade i och till råga på olyckan kunde vi ej hitta vägen hem. Från staden hörde vi då och då buller och väntade att hvarje minut bli öfverfallne och att — —.»

»Det var väl något bergtroll, som bortkollrat er», afbröt en af åhörarné.

»Tig du», svarade gubben Stark vresigt. »Att det finnes troll der, det vet också jag, men de bo uppe mot norden i Österbotten, Kajana och der belägne socknar. Jag känner till mera af världen, än många af er, pojkar!»

»Fader Stark har rätt», inföll nu en af »pojkarne» med allvar. »Om vi inte tiga, så kan ni väl begripa, att vi aldrig få något slut på hans berättelse. Är det inte sannt, fader Stark?»

»Jo, du har rätt, pojke. Om ni ej tiga, så slutar jag genast; kommen ihåg det.»

Det allvarsamma i gubben Starks uttalade mening gjorde att det blef tystnad i laget. Stark fortsatte alltså sin afbrutna berättelse:

»Under orolig väntan förgick en god del af natten. Då morgonen randades minskades äfven regnet och snart upphörde det alldeles. Vi sågo genast, att vi voro i en hålväg med på båda sidor höga och nakna klippor. Der och hvar fanns dock något litet busksnår och ett af dessa, som var beläget några alnar öfver hålvägens botten, utvalde vi till gömställe, till dess vi kunde finna någon utväg att säkert komma undan. Att vi hade våra vapen i ordning, det faller af sig sjelft, och att vi äfven lofvade hvarandra med både hand och mun, att stå som en man, ifall vi skulle blifva öfverfallne, det är också solklart. Ändtöligen randades morgonen fullständigt och blef lika vacker som den föregående qvällen varit ruskig och ful. Nu tyckte vi, att det kunde vara tid på att göra uppbrott, men just som detta skulle ske, förnummo vi hästramp i hålvägens östra ingång. Vi måste alltså på nytt försticka oss bland de något glesa buskarne. Och för att vara så mycket som möjligt dolda, lade vi oss på magen med våra bössor i beredskap. Det dröjde ej länge, förrän en ryttartrupp, som vi räknade till tjugu hästar, kom ridande i sakta mak. Vi kände genast igen kosackerne. De redo tre och tre i bredd och det sista ledet var just utanför vårt gömställe, då Pelle Snabb, som kort der-efter stupade i en skärmytsling, öfverfölls af en envis hosta. Kosackerne vände sig åt vårt gömställe och snart suto två af dem af hästarne och började klättra uppåt. Snabb och jag sköto samtidigt och båda ryttarne tumlade ned på hålvägens botten. Men, nu blef det lif i spelet, ska' ni tro!» utropade gubben Stark med högre stämma än vanligt och gestikulerade ifrigare med armarne. »Fienden såg inom kort hur få vi voro och trodde för den skull, att vi skulle blifva ett lätt byte för dem. Men de bedrogo sig. Vi slogos som karlar och den ene kosacken efter den andre blef affärdad till andra verlden.

Dock skulle det till slut gått oss illa, om vi ej i rätt tid erhölet hjälp och kan ni gissa af hvilka vi fingo hjälpen?» afbröt gubben Stark sig sjelf.

»Nej, nej», ljöd det i korus.

»Jo ni, det var ingen annan än kungen sjelf, som var ute på ströftåg. Och när han väl kört bort kosackerne, vinkade han åt oss att komma fram. Och när vi stodo framför hans häst, tackade han oss för att vi gjort svenska namnet heder och derpå gaf han åt en hvar af oss en blank specie-daler och — —.»

Här blef talaren åter afbruten, men nu af det förut omnämnda »hurra.»

»Ja, hurra för kung Gustaf!» skrek Rolf Krook, allt under det han svängde sin der och hvar trasiga mössa öfver hufvudet. »Jag vill — —.»

Gubben Stark afbröt honom här:

»Nu tycker jag att Rolf Krook gerna kunde bjuda på en omgång öl. Det vore inte för mycket, när vi snart ska' på allvar försvara staden.»

Nu var den snåle krögaren riktigt i klämman. Svetten droppade från hans ansigte, och han bokstafligen *stönade* fram dessa ord:

»Ska' jag, som är så fattig — —.»

Längre kom han ej i sin veklagn. Kraftiga och ihållande trumhvirflar dånade utanför på Skeppsbron. Alla knektarne rusade upp. I samma ögonblick stöttes dörren upp och en officer stack in hufvudet.

»Hvar och en skyndsamt till sin trupp och derefter till vallarne!» kommenderade han.

Inom några ögonblick var »Ankaret» tomt. Endast Rolf Krook och hans tjenstepersonal stannade kvar. Den snåle krögaren ref sig några minuter betänksamt i håret vid tanken på att mer än en af knektarne i villervallan glömt att betala

sina urdruckna ölstänkor. Men, han tröstade sig dock snart och mumlade för sig sjelf:

»Jag har dock gjort en vinst derigenom att jag slapp bjuda hela laget på öl.»

15.

Då Pelle Snåblén kände sig fri, var hans beslut genast fattadt. Knappt hade kapten Sverre aflägsnat sig, förrän Snåhlén med förtvivlans häftighet kastade sig öfver den kvarvarande, intet ondt anande soldaten. Denne, som var oförberedd på ett öfverfall, tumlade baklänges och slog i fallet hufvudet så våldsamt mot väggen, att han förlorade sansen. Som en pil störtade Pelle Snåhlén ut. Sjelfbevarelsesdriften gaf honom fördubblade krafter. Han nära nog flög fram öfver den oländiga marken. Kosan styrde han rakt ned till Nordre elf.

Äfven de öfrige flyktingarne skyndade, så fort det var dem möjligt, ned mot den farkost, som gubben Stehn och Granmar gömt nere vid stranden. Skulle den möjligtvis vara borta? Ja, då vore den sista villan värre än den första. Att ytterligare öka deras bekymmer bidrog äfven den omständigheten, att kapten Sverre med sin haltande gång fördröjde deras flykt. Och denne fånge, som så oförmodadt råkat i deras händer, ville de ej så lätt släppa. Kaptenen visade så tydligt, att han råkat ut för någon skada, att flyktingarna ej kunde misstro honom om något svek. Ej heller var det tid att undersöka förhållandet.

Och dock var den der skadan blott och bart ett listigt knep af den norske kaptenen. Han tänkte för sig sjelf:

»Om jag nu lyckas uppehålla marschen, så är det nog påtag-

ligt, att mitt folk snart skall hinna fram till ladan. När jag ej träffas der och — — men», afbröt han sjelf sin tankegång, »hur ska' knektarne få veta, att jag blifvit fånge? De skola kanske söka efter mig så länge, till dess det blir försent att hinna upp oss. Men, jag får väl finna mig i mitt öde. Hända hvad som hända vill, nog skall jag försöka att vara lugn »

Efter en ansträngande och i högsta grad besvärlig marsch kommo flyktingarne ändteligen ned till elfven. De hade dock tagit betydligt miste om vägen och hamnade ett godt stycke vester om den krokiga bergsskrefva, i hvilken de gömt sin farkost. Det var ej heller ännu så ljust, att de med full säkerhet kunde taga sig fram. Dertill började också kapten Sverre att jemra sig öfver sitt onda ben och sade sig ej kunna gå längre.

»Då bära vi honom», yttrade Granmar eftertryckligt. »Jag tror mig känna vägen bäst. Derfor vill jag gå i spetsen.»

Väl försökte kapten Sverre att göra motstånd, men detta försök tjenade till ingenting. Gubben Stehn grep honom i axlarna och Gorm sidenväfvare i benen och sålunda knogade sällskapet fram mot den krokiga bergsskrefvan. Det hade dock ej hunnit långt, förrän Granmar stannade och gaf ett tecken åt de öfrige att göra sammaledes. Derpå smög han sig sakta fram mot ett klippblock, bakom hvilket hans skarpa blickar upptäckt någonting, som rörde sig. Sina vapen höll han i ordning, färdig att när som helst begagna dem.

Stehn och Gorm hade emellertid nedlagt sin börda på marken. De aflägsnade sig likväl ej från Sverre Haraldsson, utan höllo säker vakt öfver honom.

Då Granmar kom fram till det stora klippblocket, bakom hvilket fanns en gång så smal, att två människor ej kunde komma förbi hvarandra, tog han ett djerft språng och stod inom några ögonblick vid gångens ena öppning. Samtidigt skyndade en mörk figur undan åt motsatta hållet, men snafvade ungefär

midt i gängen och föll. Hastigt kastade sig den unge vapensmeden öfver den liggande och utropade dervid:

»Pelle Snåhlén!»

Det var också verkligen denne hans dödsfiende, som råkat i hans våld.

»Nu har jag dig ändteligen fast», jublade den unge vapensmeden. »Aldrig mera skall du göra hvarken mig, eller Agda något för när. Upp med dig!»

Det var rätt ömkligt att se Pelle Snåhlén. I fallet hade han skrapat sönder ansigtet, så att blodet ymnigt rann utför detsamma. Han företedde alltså en ej just så vacker syn. Han ville, det oaktadt, tala, men rösten stockade sig i halsen. Endast afbrutna utrop banade sig väg från hans strupe.

Med stark arm höll Granmar honom qvar, ty han försökte ändock att slita sig lös. Men detta lyckades honom naturligtvis icke.

»Nu framåt igen», kommenderade den unge vapensmeden och marschen fortsattes visserligen sakta, men ändock lika säkert som tillförne. Plötsligt spärrades flyktingarnes väg af en mörk linie.

»Tillbaka», hviskade Granmar. »Det här står aldrig rätt till.»

Återtåget anträdde genast, men knappt voro några steg uttagna, förrän detta i sin ordning var spärradt.

Flyktingarne hunno nätt och jemt hemta sig från sin öfverraskning, förrän en grof stämma utbrast:

»Nu ha' vi dem och kunna rädda vår kapten!»

Det var korporal Gudmar, som uttalade dessa ord.

»Gud, äro vi nu fångar igen», suckade Agda, bäfvande.

»Ja, och så nära målet för vår befrielse», utbrast Gorm sidenväfvare ilsket.

Den unge vapensmeden hade emellertid raskt fattat sitt beslut. Med hög röst skrek han:

»Så fort någon af eder nalkas, är eder kapten dödens man!»

Och då han yttrade dessa ord satte han sitt breda och skarpa slagsvärd på Sverre Haraldssons bröst.

Norrmännen som under tiden trängt närmare, studsade tillbaka vid denna hotelse. Hvad var nu att göra?

Några minuter föringo. Granmar, Agda, Stehn och Gorm hade slutit en ring omkring kapten Sverre och Pelle Snåhlén och det var deras fulla föresats, att försvara sig till det yttersta.

»Släpp mig godvilligt lös och I skolen få en god behandling», stönade den norske kaptenen. »Annars — —.»

»Annars», afbröt Granmar häftigt.

»Annars är det slut med eder», ifyllde kaptenen. »Jag känner mine män.»

Under detta korta meningsutbyte hade korporal Gudmar oförmärkt smugit sig bakom den unge vapensmeden och när denne ville svara på kaptenens utlåtande, erhöll han plötsligt ett så häftigt slag i bakre delen af hufvudet, att han förlorade sansen. Bestörtningen hos de öfrige hindrade dem från att genast sätta sig till motvärn och följden deraf blef, att de, innan ett par minuter gått till ända, åter voro fångar hos norrmännen.

Då kapten Sverre Haraldsson kände sig fri var också det föregifna onda i hans ben liksom bortblåst. Rätande ut sig till hela sin längd, yttrade han med kraftig stämma:

»Tillbaka till samma ställe uppe i bergen. Denna gång skola vi vakta dem bättre.»

När Brita Kron väl hunnit sansa sig, började hon att mera eftertänksamt fundera på hvad hon skulle göra för att kunna skilja Agda och Granmar åt. Efter ett par

timmar begaf hon sig ut i staden och der fick hon från mer än ett håll spörja, att den unge vapensmeden sedan ganska lång tid varit försvunnen. En hoppets glädjestråle lyste i Brita Krons ögon, då hon tänkte:

»Skulle han kanske vara död? Något lyckligare kunde ej hända mig. Men», fortfor hon i sin tankegång, »det är nog ej så väl heller.»

Under sina ströftåg genom staden kom hon slutligen ned till den plats, der bron nu går öfver till Hisingen och der fann hon en ganska anseelig människomassa församlad. Brita Kron trängde sig in i hopen och fick nu höra, att det var ett femtiotal af stadens borgare och handverkare, som öfverlade om ett ströftåg inåt den förut nämnda ön. Båtar till öfverfarten höllo just på att sammanföras.

Brita Kron hade ögonblickligen fattat sitt beslut. Hon skulle med, äfven om det komme att gälla hennes lif, ty hon måste, det svor hon för sig sjelf, taga reda på hvar sondottren befunne sig. Och Pelle Snåhlén sedan! Hur skulle hon få fatt i honom?

De erforderliga båtarna hade snart blifvit anskaffade. Då skymningen började falla på, voro de fullt bemanade. Just som den sista farkosten lade ut hoppade en qvinna djerft om bord, under det hon skrek:

»Jag måste med! Kanske att jag kan vara eder till nytta!»

»Brita Kron, Brita Kron», hördes ett par röster och en tredje inföll:

»Kör i land den elaka käringen. Det bådär ej något godt, så mycket vet jag af gammalt.»

Ett par af roddarne hade redan lagt om sina åror, då en stark stämman yttrade:

»Ah, låt henne följa med!»

»Men, jag försäkrar, att det endast betyder olycka», envisades den, som först yttrat denna mening. »Under många år hade det alltid gått lyckligt för min far på hans sjöfärder,

men, så fick han en dag då han seglade från Hönön, en karing med sig i båten och han hade icke ens uppnått Elfsborg, förän både han och karingen gingo i qvaf. Nej, bort med henne!»

Glåporden, hvilka förut haglat öfver Brita Kron, tystnade nu. De sänkta årorna höjde sig och snart var den lilla båtflottiljen vid stranden af Hisingen. Så snart landstigningen var gjord, delade den officer, som satt sig i spetsen för skaran, och som i följd deraf var dess sjelfskrifne anförare, densamma i två afdelningar. Öfver den ena tog han sjelf befälet, öfver den andra satte han den vapenkunnige borgaren, Ring Grimsson. Derefter höll han ett kort tal och uppmanade alla till enighet. Just då han skulle afsända den afdelning, som stod under Rings befäl, tilltalades han af Brita Kron sålunda:

»Herre! Här uppe i bergen ligger en till hälften nedrifven lada. Jag hittar vägen dit och vill visa er vägen. Kanske att vi der finna något, som — —.»

»Äfven jag hittat vägen dit», afbröt en från Rings afdelning. »Jag har varit der många gånger.»

»Då är det ju bra», inföll officeren. »Du, qvinna, visar mig raka vägen, och du», fortfor han, vändande sig till den andre kännaren af vägen, »går i spetsen för den afdelning, du tillhör och gör en kort omväg, så skola vi, om möjligt, taga våra fiender mellan två eldar.»

Ej långt derefter hade de båda afdelningarne skiljts åt.

Det var svåra timmar, som nu randades för de stackars flyktingarne. Deras mod hade också betydligt sjunkit och när de slutligen återkommo till den halfförstörda ladan, kände de sig så olyckliga, som om all världens bekymmer tryckte på deras skuldror. Under dagens lopp sökte de visserligen att intala hvarandra mod, men det lyckades endast till en viss grad.

Den mest belätne var Pelle Snåhlén, ty han visste, att

han af kaptén Sverre ej skulle hafva någonting att frukta. Och så var han ju äfven af med den hatade rivalen, Granmar. Visserligen kändes det försmädligt, att äfven Agda skulle vara fänge hos norrmännen, men henne kunde de nog ej tillfoga något ondt.

Kaptén Sverre Haraldsson höll ord med sin hotelse, att på det strängaste bevaka fångarne. Till den ändan drog han en dubbel kedja af knektar omkring ladan och icke ens en katt skulle kunna smyga sig derifrån, utan att blifva upptäckt. Sjelf tillsåg kaptén Sverre hvarje timme att allt var i sin tillbörliga ordning, hvarjemte Gudmar oafstältigt vankade omkring stället.

»Denna gång skola de sannerligen ej komma undan,» mumlade han för sig sjelf. Hellre skjuter jag ned dem allesammans.»

Gryningens första, svaga, strimma började att småningom visa sig, när de båda frivillige afdelningarne ändteligen hunno fram. På smygvägar kommo de så till vida i beröring, att de kunde meddela hvarandra de nödiga befallningarne. Sakta men varsamt ryckte de framåt.

Kaptén Sverre Haraldsson besökte just samtidigt sine fångar. Särdeles angelägen var han att få behålla Granmar, som ju tagit honom till fånga, och som naturligtvis ej skulle underlåtit att föra honom in i staden, om ej Gudmar kommit i rätta ögonblicket och räddat honom.

»Hur mår du nu?» sporde kaptänen hånfullt och stannade framför den unge vapensmeden. »Våra roller äro nu förbytta, tror jag.»

»Hvem vet, om de ej ännu en gång kunna ombytas,» inföll Granmar frimodigt.

»Hå, hå, det skall jag nog se till, att de ej blifva.»

Och med dessa ord skyndade han ut ur ladan. Han hade dock nått och jemt hunnit sticka hufvudet ut genom den skröpliga dörren, förrän ett skott från skogen kom honom att häftigt rycka till. Detta enstaka skott följdes omedelbart

af en full salfva, och innan kapten Sverre hann tillräckligt sansa sig, framryckte de frivilliga skarorna från två sidor.

Den bestörtning, som normännen i början kände, gaf sig likväl snart och försvaret ordnades.

»Ah, vi få hjälp!» utbrast Granmar och slöt den unga flickan till sitt bröst. »Gud vare lofvad.»

Under det striden pågick der ute, sprängde fångarne dörren, och detta just i samma ögonblick som Ring Grimsson trängde fram med sin skara. Mot denna stod korporal Gudmar. När han varseblef, att fångarne sluppit lösa, vände han sig med några man mot dem.

Fångarne voro likväl ej försvarslöse. Svärden och knifvarne blänkte och mer än en norrman stupade för de väl och kraftigt riktade huggen och stötarne.

Granmar och Stehn-Jahn hade tagit plats i dörröppningen. Bakom dem stodo Gorm sidenväfvare och Agda, den sist nämnda med tydlig ångest i sina vackra drag.

Kampen blef förtviflad. Stehn var redan lindrigt sårad och en kula, som flög mellan honom och den unge vapensmeden, hade genomborrat den i en vrå hopkrupen och darrande Pelle Snåhléns bröst, när plötsligt detta rop hördes öfver stridsbullret:

»Hvar är Agda? Hvar är min sondotter? Eländige, hvar har du gjort af henne?»

Och med dessa ord störtade Brita Kron, krampaktigt knytande händerne, fram mot den unge vapensmeden. Trots den snabbhet, hon ådagalade, hann den ilskna qvinnan likväl ej fram, förrän en kula slungade henne till marken. Agda ville störta ut, men Granmar höll henne tillbaka med dessa ord:

»Du får ej störta dig i en sådan ögonskenlig lifsfara. Vi skola vänta till dess striden är slutad.»

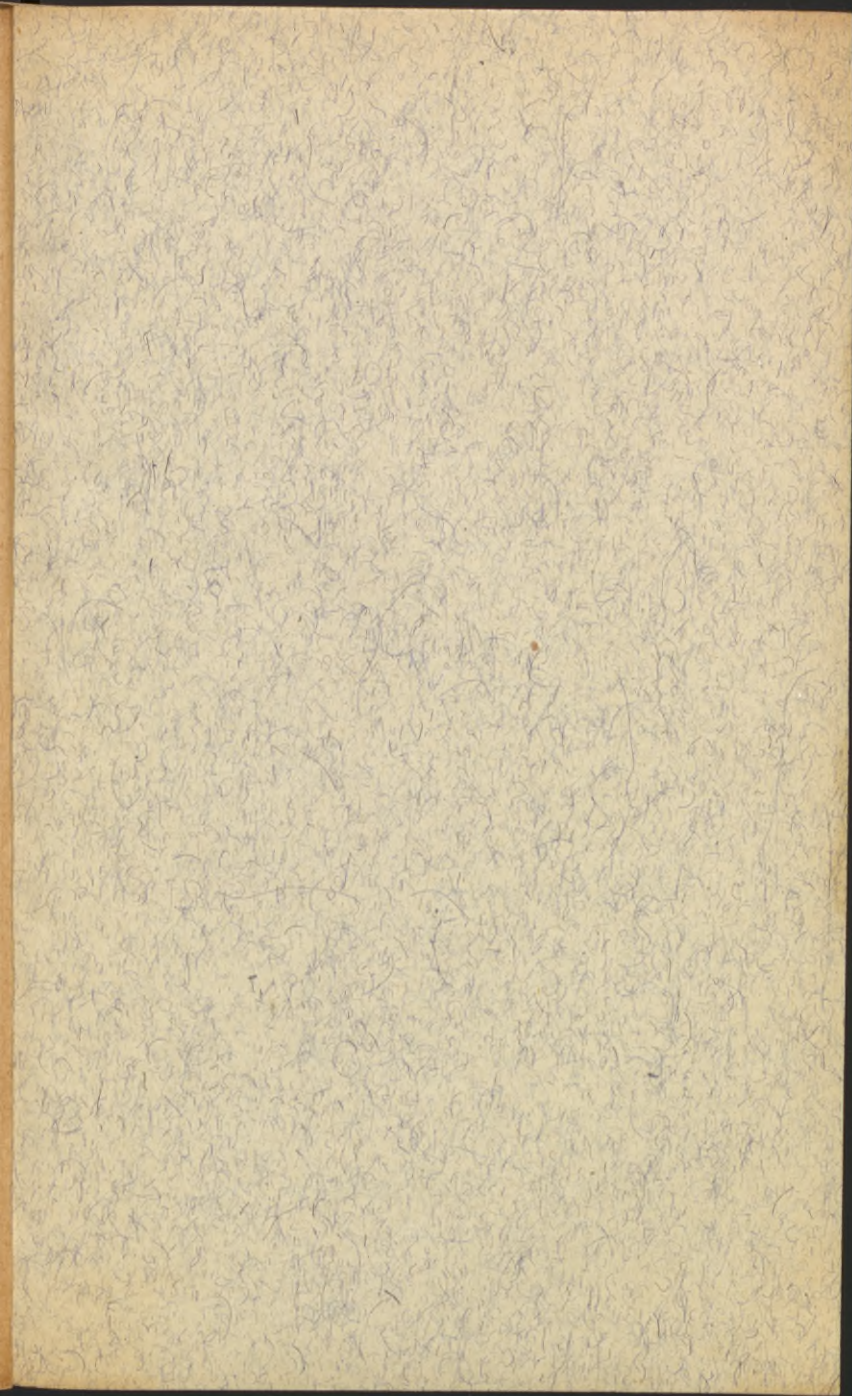
Den unge vapensmeden hann nätt och jemt uttala dessa ord, förrän korporal Gudmar störtade emot honom. Ett vildt handgemäng började. Gudmar utvecklade en ej vanlig styrka

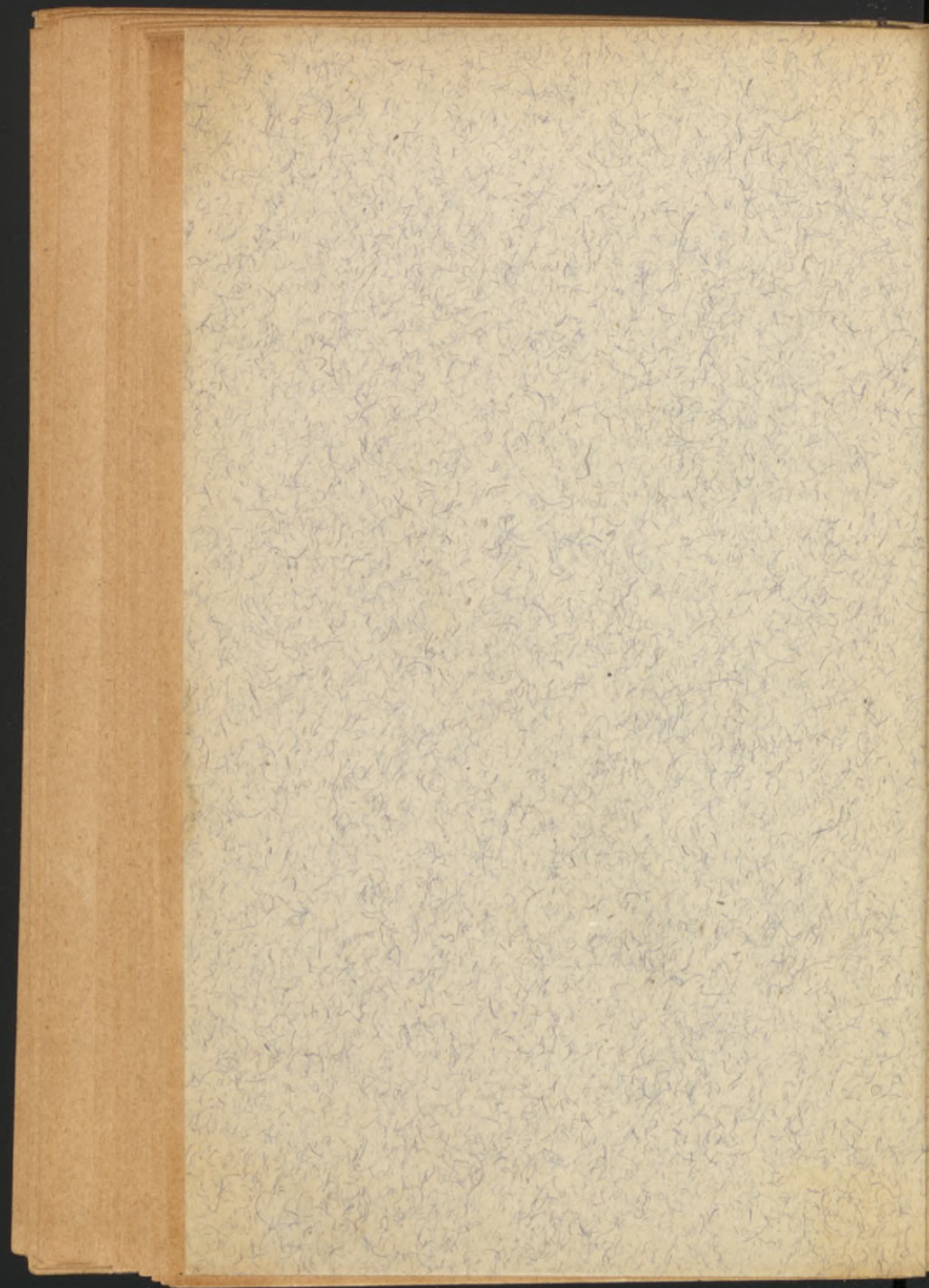
och Granmar hade till en början ganska svårt för att reda sig. Småningom återvann han likväl sitt lugn och mötte de häftiga angreppen med den största kallblodighet.

De frivillige göteborgarne kämpade med den mest utmärkta tapperhet och trängde småningom norrmännen allt mera tillhopa i en oformlig, klumpaktig, massa, hvilken till slut knappast förmådde röra sig. När Gudmar såg detta, ville han draga sig tillbaka till de sina, men gjorde det så oförsigtigt, att Granmars långa svärd borrade sig in i hans bröst. Med ett hjertskärande anskri föll korporalen ned bredvid den med döden kämpande Brita Kron, som, då striden ändteligen var slutad, utandades sin sista suck i Agdas armar.

Det lyckades ändteligen norrmännen att bryta sig ut. De flydde med förlust äfven af sin unge kapten, som, med hufvudet stödt mot en trädstam, snart gick till en annan värld.

Den glädje, som göteborgarne kände, när de frivillige återkommo med en ganska stor mängd fångar, låter knappast beskrifva sig. Konungen tackade i egen person de frivillige hjeltarne och sjelfvaste Rolf Krock lät dem under ett par timmars tid afgiftsfritt dricka så mycket öl de behagade. Af Gustaf III erhöll den unge vapensmeden personligen en större penningegåfva och då norrmännen slutligen måste aftåga, firade kort derefter den unge vapensmeden sitt bröllop med Agda. Och lyckan blef allt framgent en daglig gäst hos de unga, hvilka, tillika med de vänner, som med dem varit fängne hos norrmännen, alltid hvarje år firade den dag, då de i farans stund blefvo så lyckligt räddade.

1001850827

